The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

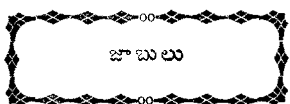
తూప్రుబజారు, హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందారూ ౬-౦-౦ అర్థ ,, ,, ౩-౦-౦ విడి ప్రతిక ౦-౧-౦	**GOLKONDA PATRIKA** HYDERABAD, Dn. THURSDAY 7-6-1934	ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

103451

సంపుటము ౬ } శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీ భావనామ సం॥ నిజవైశాఖ బ॥ ౧౧ గురువారము ౨-౯-౧౩౪౩ఫ. { సంచిక ౬

హైద్రాబాదు హరిజనసేవకసంఘమును గూర్చిన అపోహలు

—

మ. రా. రా. గోల్కొండ పత్రికా సంపాదకుని సన్నిధికి —

అయ్యా,

రహ్‌బరెదక్కన్ పత్రికలో హయిద్రాబాదు హరిజన సేవకసంఘమునుగూర్చి ప్రకటించబడిన దక్కన్ న్యూస్ ఏజన్సీవార్తను నేను చూచినాను

గాంధిమహాత్ముని అగమన సందర్భమున ఏర్పడిన ఆహ్వాన సంఘము యొక్క కార్యదర్శిపై గావింపబడిన ఆరోపణలకు నేనిప్పుడు సమాధానము చెప్పదలచుకొనలేదు ఏలనన గా, తమ విషయమై ప్రజలలో ఏర్పడిన పొరపాటు అభిప్రాయములను తీసివేయుటకు ఆ ఆహ్వానసంఘముయొక్క అధ్యక్ష, కార్యదర్శులకే బాధ్యత గలదు కాబట్టి నా ఈవిషయమున సమాధాన మిత్తురని నాకు నమ్మకముగలదు.

అయినను హయిద్రాబాదు హరిజన సేవకసంఘము రద్దుచేయబడునను వార్తను నేను ఖండించగోరుచున్నాను. హయిద్రాబాదు హరిజనసేవ సంఘము యొక్క చట్టమునందును కార్యక్రమమందును కొన్నిమార్పులు చేయవలయునని దెహిలీలో కేంద్రసంఘమువారు సూచించిరి ఆసూచన ననుసరించి హైద్రాబాదు సంఘము తాత్కాలికముగా పనిచేయక ఆపియుంచబడినది అంతమాత్రమే కాబట్టి ప్రజలు నదరు సంఘము ఎత్తివేయబడినదని తలచుట పొరపాటు.

హైద్రాబాదు హరిజన సేవకసంఘముయొక్క క్రొత్త అధికారులను నామినేటుచేయు విషయమున కేంద్రసంఘ అధ్యక్షుడగు జీ. డి. బిర్లాగారియొక్కయు, గాంధి మహాత్ముని యొక్కయు నిర్ణయమునకై ఎదురుచూచుచున్నామని ఎ. వి. ఠక్కరు గారు వ్రాసియున్నారు

బస్వంతరావు
కార్యదర్శి
హైద్రాబాదు హరిజనసేవకసంఘము

—

ప్రజాహిత సమితివారి సేవ

—

మ. రా. రా. శ్రీ గోల్కొండ పత్రికాధిపతిగారికి. —

ఖమ్మము తాలూకా కోదుమూరుగ్రామములో రెండుమూడు సంవత్సరములక్రింద స్థాపింపబడిన ఈ సంఘమువారు వెనుకబడియున్న నిజామురాష్ట్రములో నిజముకొరకు, — అందును ముఖ్యముగా ఖమ్మముతాలూకా వారికొరకు — మంచి సేవ చేయుచున్నారని నాప్రయాణ సందర్భమున గనియున్నాను. వారిచేయుచున్న పనులలో ఒకటి ఈక్రింద చూపుచున్నాను

ఖమ్మములోనున్న సబు రిజిస్ట్రారుగారి దస్తావేజులు రిజిష్టరు చేయించుటకొరకు గ్రామములనుండి రైతులు, వర్తకులు, ఇతరులు వచ్చుచుందురు. వారికి దస్తావేజులు రిజిష్టరు చేయించుకొనుటయందు కొన్నిశ్రమలు జరుగుచుండెనట ముఖ్యమగుశ్రమలు ఉద్యోగస్థుల ధనాశయని తెలియుచున్నది. రిజిస్టరీఫీజు ఎంతో అంతవ్యయము అగుచుండెనట. డబ్బు పుట్టని యీకష్టదినములలో యీసంభావనయిచ్చుట చాలకష్టమగుచున్నదట. నిరక్షరులు నోరు లేనివారునగు గ్రామస్థుల యిట్టివ్యయముల పాలుగాకుండ ప్రజాహిత సమితి కార్యదర్శిగారు, అట్టి రైతులవెంట రిజిస్ట్రారుగారి ఆఫీసుకు పోయి అధికారులనడిగి ప్రభుత్వమైన ఖర్చుల ఎంతో అంతయే యిప్పించి దస్తావేజుల రిజిస్టరీ చేయించుటయందు తోడ్పడుచున్నారని తెలిసినది. క్రొత్తఆచారము లిచ్చుటకైన కష్టము వీరికనేకదా అంగీకరింపబడును? సాధారణముగా జనులు పూర్వాచార పరాయణులే యైయుందురు. అందులోను స్వలాభము ఉన్నచో పూర్వాచారమును వదలిపెట్టుట కష్టాతికష్టము! అట్లయినను ప్రజాహిత సమితివారి కృషివలన ఇటీవల ఎందరో రైతులకు వృథా వ్యయముతప్పినదని రైతులలో జనులు ప్రశంసా పూర్వకముగా చెప్పినారు. పరదేశియుడనైన నేను యీసంగతులవిని చాలసంతసించితిని. ఇట్టి సమితులు ఎన్నియోని యీరాజ్యమున అవసరమని తెలిసినది.

మరియొకసంగతి. యీరాజ్యమున తెలుగు జిల్లాలో తెలుగుభాషలో దస్తావేజు వ్రాసితెచ్చిన రిజిష్టరీచేయరట! ఆటివిరిలో దానితో ఉర్దూభాషలో తర్జుమా జతపరచ వలెన యునట! గ్రామరైతులు ఉర్దూవిదుతెలుసును తెలుగులో ఒకటి యుండిగా తర్జుమాలో మరియొకటియున్నచో వ్యష్టము భరించువారెవరు? బీహారుఇండియాలోని తెలుగుదేశములో ఈలాంటినిర్బంధములేదు. ఎంతగొప్పదస్తావేజుఅయినా మేము తెలుగులో వ్రాసి రిజిస్టరు చేయించుకుంటూ ఉంటాము. అక్కడి మారాజభాష ఇంగ్లీషు. కాని ఇంగ్లీషు తర్జుమా పెట్టమని మారిజిస్ట్రారులు కోరరు. తెలుగులోనే దస్తావేజు రిజిష్టరు చేసేపద్ధతి నిజామురాజ్యములో ఎందుకు పెట్టలేదో తెలియదు. రైలుబండిలో నేనీప్రశ్న ఒకరినడుగగా, ఇక్కడి రిజిస్ట్రారులు మహమ్మదీయులు కనుక వారికి తెలుగురాదని సమాధానము చెప్పినారు. కాని నేనన్నదేమి రాక యేమిచేసుందని తురకలకు తెలుగువచ్చియున్న వారు ఎందరోవున్నారు. జనులసుఖము యొక్క ప్రధానముకదా. తెలుగువచ్చిన వారినే రిజిస్ట్రారులుగా ఏల పెట్టకూడదు? లేదు మహమ్మదీయులకే ఈయుద్యోగము ఇయ్యవలెనంటే వారు తెలుగునేర్చుకొనువారుగా నియమించవలయునుకదా. దస్తావేజు వ్రాసినవానికి దస్తావేజు వ్రాసి వినిపించితే వానికి అర్థముకాకపోతే ఆదస్తావేజువలన ఏమి యుండగలదు? మహాఘనతవహించిన నిజాము ప్రభువరేణ్యులు దయామయులని వింటాను. వారి ప్రధానమంత్రి చాల గొప్ప ఉదారస్వభావులని తెలిసినది. అటివిరిలో బ్రిటిషు ఆంధ్రదేశములోని ప్రజలకుగల సర్వసామాన్యమైన హక్కును వీరికి యిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు అభ్యంతరపెట్టరు. యీవిషయములో జనులు మహజరు పెట్టుకొంటే మంచిది.

ప్రజాహిత సమితివారు ఇట్టి మహజరును తయారుచేయించి సర్కారువారికి పంపించుకొన్నచో [illegible] తెనుగు దస్తావేజులు రిజస్టరీ కావచ్చునని ఆశపడగలదేమో. మొత్తముమీద ఈ సమితివారి సేవకు వందనశతము.

ఒక బాటసారి

—

పురపాలక యెన్నికలు: కేంద్ర సంఘమువారి కర్తవ్యము

—

మ. రా. శ్రీ. గోలకొండ పత్రికాధిపతిగారి సముఖమునకు,

అయ్యా,

ఇదివరకు తమ పత్రికారాజమునందు వివిధ సంచికలలో నగర పౌరులలో కొందరు — బహుశా వారాంధ్రులేయై యుందురు — రాబోవు పురపాలకసంఘపు యెన్నికలలో ఆంధ్రులపక్షమున నెవ్వరును అభ్యర్థులుగా నుండవలయును విచారము వెలిబుచ్చుచు, ఆంధ్రుల ప్రాతినిధ్యావశ్యకతను చాటిరి. కాని నేటివరకును వార్తాపత్రికలందు ఆంధ్రుల ప్రాతినిధ్యము వహించునట్టి యే ప్రముఖుడును పురపాలక సంఘాభ్యర్థిగా నిలిచినట్లు ప్రకటింపబడలేదు.

ఇప్పుడీలేఖయందు ఆంధ్రుల ప్రాముఖ్యతను, వారియందుగల ప్రముఖుల నామధేయములను పేర్కొని వారిని అభ్యర్థులుగా నిలచుటకు కోరుట నాయుద్దేశ్యముగాదు. ఒకరిద్దరాంధ్రులును అభ్యర్థులుగా నిలువనున్నారని వినియున్నాను. వారి నామధేయములను ప్రతి ఆంధ్రప్రముఖునికిని చిరపరిచితమేయైయుండును వార్తాపత్రికలందు ఇదివరకు వారిపేరు బహిరంగపరుపబడకున్న కారణమున నేను వారిపేరు వెల్లడించుటధర్మముగాదు. కాని నిజాంరాష్ట్రాంధ్రుల శ్రేయాభివృద్ధులకై చిరకాలమునుండియు, పాటుబడుచున్న ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘ కార్యకర్తలీవిషయమున శ్రద్ధబూనుటకు కోరుట నావిధియై యున్నది.

నేడు ఆంధ్రుల ప్రాతినిధ్యభారమును వహించునట్టి సంస్థ యొకటియే గలదనియు, అది ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘమేననియు అందరెరిగిన విషయమే. ఈ సంఘ కార్యకర్తలు ప్రస్తుతపు యెన్నికలందు తోడ్పడకుండ యేమియు తెలుసుకొనక ఉదాసీనత వహించియుండుటచే నగరవాసులు పొరపాటులకు లోనగుచున్నారు నిజాం రాష్ట్రమునందలి జనాభాయందు అష్టభాగము నాక్రమించుకొనియున్న యీయాంధ్రులు ప్రభుత్వ ప్రజా సమ్మిళితమునట్టియు, స్థానిక స్వపరిపాలనముననుపద్ధమనసొపానమగునట్టియు నీస్వత్వమును వదలుకొనుట వారిబుద్ధిమాంద్యమని పలువురు అపహాస్య మొనర్చుటకు వీలుండును. ఈవిషయమునందు పట్టభద్ర సంఘమువారు గావించుచున్న ప్రయత్నములు గౌరవనీయములే, వారిబాధ్యతను వారు గుర్తించియున్నట్లు విదితమగుచున్నది. అనుభవజ్ఞులును, ఆదర్శప్రాయులునునగు ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘ కార్యకర్తలు యికనైనను జాగ్రతపడుట మంచిది. నేడు పురపాలక సంఘముల యెన్నికలకు బహిరంగసభలను నిరోధించునట్టి ౧౬౩ (?) గష్టీ వర్తించకుండునట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రతివారును వాంఛించుచున్నారు బహుశా ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే దీనిని కార్యరూపమున దాల్చునట్లు చేయుచుండవచ్చును. అప్పుడు ప్రచారమునకుగూడ కష్టముండదు. కావున ఆంధ్రజన కేంద్ర సంఘ కార్యదర్శిగారు యెన్నికభారమును తామును పూనుకొనినట్లును ప్రకటించి ఆంధ్రులందు కలిగిన యుపోహను పోగొట్టుటకు త్వరలో ప్రకటనను గావించెదరని విశ్వాసము గలదు.

"ఆంధ్రుడు"

—

మెదడు వెన్నెముకజ్వరము

—

మ. రా. శ్రీ గోల్కొండ పత్రికా సంపాదకుని సన్నిధికి —

అయ్యా,

కొన్నివారములక్రింద హైద్రాబాదులో ప్రారంభమైన మెదడు వెన్నెముకజ్వరము అదృష్టవశమున ఈసంస్థానములో ఎక్కువగా వ్యాపించలేదు గత మూడునెలలలోను ఆజ్వరము ౧౫ మందికిమాత్రమే తగిలియున్నది. ఇందులో మేనెల ప్రారంభమునుండి ఆజ్వరము తగిలినవారిసంఖ్య ౨ కాబట్టి ఆ జ్వరము ప్రబలినున్నదను కారణముతో ఇంకను ఎక్కువ తీవ్రమైనట్టి ఆటంకముల నేర్పరచవలయునని కోరుటలో కొన్ని స్థానికపత్రికలు వెలిబుచ్చిన భయమునకు తగినంత కారణములేదు. ఇప్పుడు సినిమాలను, బహిరంగసభలను ఆటంకపరుచవలసినదని సూచించుటకును తగినంత ఆధారములేదు. అభయమునకు బదులు స్ఫోటకమువలన కలుగుచున్న నష్టములనుగూర్చి ప్రజలును పత్రికలును ఎక్కువశ్రద్ధయమును చూపవలసియున్నది. పోయిన మూడునెలలలోను ఈస్ఫోటకమువలన ౨౫౪౪ మందికి తగులగా ౧౧౯౩ మంది మరణించిరి. కాబట్టి టీకాలు వేయించుకొనవలసినదని గట్టిప్రచారము చేసినచో ప్రజలకు ఎక్కువలాభము కలదు. అయినను దురదృష్టవశమున ఈచిన్న మంచియందు జాగ్రత్త పడకపోవుటను చాలామంది ప్రజలుయింకా ఆయిష్టపడుచున్నారు. అందువల్ల ప్రజలనుస్ఫోటకపు టీకాలను వేసికొనునట్లు ప్రేరేపించుటకుగల అవసరమునుగూర్చి ఎంతదూరము చెప్పినను ఎక్కువగాదు

అధ్యక్షుడు
స. ఖు. వి. ప్రభుత్వవార్తాలయము

—

పత్రికాభిప్రాయములు

బాలికల ఉన్నతపాఠశాల

సుల్తానుబజారులోనున్న ఈపాఠశాలనుండి పూనాలోనుండు స్త్రీవిశ్వవిద్యాలయము (Imdiam wueman's Unesity) వారి ప్రవేశపరీక్ష (Entrajes Ex .m.) కు ఈ సంవత్సరము పంపబడిన ౫ మందివిద్యార్థినులలో ౭ గురు ఉత్తీర్ణులయిన వార్తవినిమేమే మిగులసంతసించుచున్నాము. ఉత్తీర్ణులైనవారిలో ఇద్దరు హరిజన యువతియున్నదనియు ఆమె హైదరాబాదు హరిజనసేవా సంఘమునుండి, విద్యార్థివేతనము పొందుచుండినదనియు తెలిసికొనినప్పుడు మాసంతసము ద్విగుణీకృతమగుచున్నది. ఈపరీక్షకు విద్యార్థినుల సంఖ్య తక్కువగానుండుటకు కారణము ఇంతలోనే ఇంతయెక్కువ ప్రతిశతి ఉత్తీర్ణమగుట చాలతృప్తికరమైన యంశము. హైదరాబాదునందలి హైస్కూలు లీవింగు సర్టిఫికేటు (High School Leaving Certificpte) పరీక్షకుపోయినవారిలో ఈసారి మాటికి ౧౫ మందిమాత్రమే కడతేరుటకు సుబాలికల ఉన్నతపాఠశాలయందు నింత హెచ్చు సంఖ్యలో విద్యార్థినులు పరీక్షలో నెగ్గుటయను ఎంతతారతమ్యము కానవచ్చుచున్నది. ఇంతమంది విద్యార్థినులు ఉత్తీర్ణులైనందుకు సంతోషించుచున్నను, ఇంకను ఉన్నతవిద్యా సౌకర్యములు లేనందున వీరివిద్యాభ్యాసము యింతటితో ఆగిపోవుచున్నది కదాయని మాకుచింత పొడముచున్నది. ఈపాఠశాల ప్రవరలోని మహిళా విశ్వవిద్యాలయమునకు జతపరుపబడి యున్న ది ఇట్టిస్థితిలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థినులలో కాలేజివిద్యకై పూనాకు పోగలవారు అరుదులనియే చెప్పవలెను. స్థానిక [ఉస్మానియా] విశ్వవిద్యాలయము ఈపాఠశాలను అంగీకరించియుండినచో స్త్రీవిద్యాభిమానులకు నిజాంరాష్ట్రవాసులందరును సంతసించియుందురు. కాని, పలుమారు సంస్థవారు మన విజ్ఞప్తుల నంపుకొనినప్పటికిని అధికారులు ఇట్టి ఉన్నతవిద్యాసంస్థను అంగీకరించకపోవుట చాలగొఱ్ఱదగ్గ విషయము. ఈపాఠశాల తనకర్తవ్యమును ఉత్కృష్టపద్ధతిని నెరవేర్చుచున్న సంగతి విద్యాశాఖాధికారులు గ్రహించినట్లు యాదృచ్ఛికమగుట దీనికష్టములను తెలిసికొని వారికి సహజమగు చారభావముతో సుసంపన్నపడెదరని నమ్ముచున్నాము. స్త్రీవిద్య ఎంతవ్యాపించినను ఎక్కువకాదని తలంచవలెను. కనుక ఇట్టి మహత్కార్యమును ప్రభుత్వాధికారులు నెరవేర్చకున్నచో ప్రజలు నెరవేర్చుచున్నచో ప్రోత్సాహముచేయు అవకాశమును ఏమాత్రము పోగొట్టుకొన గూడదు.

— హైదరాబాదు బులెటిన్

వెంట్రుకలకు రంగు అక్కఱ లేదు

మేము పెక్కుయేండ్లు నాలుగు పరిశోధనలు చేసి చూచి నెరసిన వెంట్రుకలను సమూలముగా నలుపు చేయునట్టియు, వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ చేయునట్టియు, తెల్లబాఱకుండ నుండునట్టియు తైలము నొకదానిని కనుగొనినాము. దానిని క్రమముగా వాడినచో మంచిఫలితము కనబడును. ఇదియున్నచో వెంట్రుకలను రంగువేయు కష్టములు వేరే అక్కఱలేదు. మెదడుకు చల్లదనమునిచ్చును, విద్యార్థులకును వరప్రసాదము. ఒకసారి ఉపయోగించినచో తృప్తి కలుగును.

సీసా ౧కి వెల రూ౧-౮-౦ టపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

Punjab Medical & Perfumery works
Amritsar

భగవాన్‌లాల్ నారాయణ్ జీ అండ్ సన్స్ వ్యాపారము — మహేశ్వరము హైదరాబాదు

మావద్ద అన్నివిధముల నైన స్వదేశీ ఖద్దరు ... అగరుబత్తీలు పంచకట్టు ... చాయలున్నటువంటి ఖద్దరుబట్టలు విక్రయించబడును.

జిల్లాలవార్తలు

దొంగసారాయి చేసినందుకు శిక్ష

హుజ్గాం తాలూకాలోని లోహా గ్రామమునందు ఆబ్కారి సబిన్‌స్పెక్టరులగు మౌల్వీ గులాంమహమ్మదు సాహెబ్ వారు ఆఖాన్ సాహెబ్ అంబాయను ఒంబాడీని దొంగతనముగా సారాయిని చేయుచున్నాడను నేరముపై న్యాయస్థానమున కొప్పగింపగా నిందితునికి నాలుగునెలల కఠినశిక్షయు, ముప్పది రూపాయిల జుర్మానాయు విధింపబడెను. జుర్మానా చెల్లింపబడనిచో మఱియొక నెల శిక్ష విధింపబడెను.

జాల్నాలో యింకను కల్దారు ప్రభుత్వము

ఔరంగాబాదు జిల్లా అవ్వలు తాలుక్దారుసాహెబ్ కృషివలన జాల్నాయందు పోలీసువారలు చలామణియగుచున్నది. కాని యిప్పటికిని యిందు కొన్ని చెడుగులున్నవని తలంపబడుచున్నది. దుకాణదారులు రెండువిధముల ధరలు చూపించెదరు. దుకాణదారులు మారకపువేర్పాటుచేయుటకు కోరబడితో వారు గ్రామవాసులు తమ వస్తువులను హాలీ వానె మందు అమ్మెదరనియు, కాని తమయావశ్యక వస్తువులను కల్దారువారినుండి కొనెదరనియు తెలిపెదరు. అసంబంధాధికారులు శ్రద్ధజూపకున్నారు.

లైసెన్సులేని గంజాయి

అబ్దుల్‌అహమద్‌ఖాన్ సాహెబ్ (ఆబ్కారి సబిన్‌స్పెక్టరు బీదరు) షికార్పూరు తాలూకా కోల్లూరు నుండిలోని వెంకప్ప వద్ద ౩౯ తులముల గంజాయిని, ౭౫ గంజాయిచెట్లను పట్టి పరము కొని నిందితుని పేషం న్యాయస్థానమున కొప్పగించిరి. న్యాయస్థానమువారు నిందితునికి మూడు నెలల కఠినశిక్ష విధించిరి.

అగ్నిప్రమాదములు

(ఒకవిలేఖరి)

అందోలు తాలూకాలో అల్లాదుర్గములో తేది ౨౫ తారీకు సాయంత్రము ౩ గంటల సమయమునకు ౨ గృహములు తగులబడి ఒక మహమ్మదీయుడు చనిపోయినాడు. మరల తెల్లవారి తేది ౨౬ తారీకునాడు ౧ గృహము కొద్దిగా కాలిపోయినది. పోలీసువారు పంచనామా చేసినారు.

తేది ౧౫ తారీకు సాయంత్రం ౭ గంటల సమయమునకు అందోలు తాలూకాలోచేరిన కొత్తాలిపల్లెలో ౭ యిండ్లు మాలవాండ్లవి కాలిపోయినవి.

కొలిపాక

(స్వ. వి.)

తా౹౹ ...౪౩

కాలస్థితి

ఎండలు తీవ్రముగా యున్నవి. ప్రతియింట అమ్మవారు వచ్చుచున్నది. కొన్ని గృహములలో చనిపోవుచున్నారు కొందరు రెండునెలలక్రింద టీకాలు వేయించుకొనిరి. కాని తప్పినదికాదు.

జమాబందీ

తాలుక్దారుగారువచ్చి ౧౦ రోజులుండి జమాబందీపూర్తిచేసిరి. గ్రామములకు దౌరాకూడ పోయిరి. వీరు కొత్తగ నియమింపబడినవారు.

జనగామ

జమాబందీ

ఈతాలూకా జమాబందీ పూర్తియైనది. ... తాలుక్దారుగారు వాపసువచ్చిరి.

మశూచికబాధ

ఇచటికి సమీపములోనున్న గ్రామములో మశూచికము మిక్కుటముగా నున్నది. పిల్లలు ... చనిపోవుచున్నారు. ఇతరగ్రామములలో కూడ హెచ్చుగా నున్నది.

కాలస్థితి

ఎండలు తీవ్రముగా నున్నవి. ... రైతులు భూములను తయారుచేయుచున్నారు.

వరంగల్లుజిల్లావార్తలు

[ఒకవిలేఖరి]

హన్మకొండ, ఉ౹౹ ౩౫ తా౹౹

వరంగల్ రైల్వే డిపార్టుమెంటు బుల్స్ టోర్నమెంటు

వరంగల్ రైల్వే డిపార్టుమెంటుటోర్నమెంటుయొక్క కడపటిఆట [ఫైనల్సు] నిన్నటి, సాయంసమయమున సుమారు ౬ గంటలకు ఇండియన్ క్రిస్టియన్ యొక్క సి. టీముకున్ను జనగాము టీముకున్ను జరిగెను. ఇందు ఇండియన్ క్రిస్టియన్ అసోసియేషన్ హన్మకొండ సి టీము వారు ౫ గోలు ఆటను గెలిచి కృతార్థులైరి. ఈరెండు జట్లలో మొదటి ఆటలో 8 పాయింట్లు రెండవఆటలో 18 పాయింట్లు చేసి జనగామువారు ఓడిరి. గెలిచినవారిలో 1. మధుసూదనరావు 2. వెంకటేశ్వరరావు.

సానితల్లి స్వాధీనమునుండి విడుదల

మన కాలనీలో కాపురముండు నర్సమ్మయనునొకసాని సుమారు రెండునెలలక్రిందట ఇచ్చటకు తన తల్లి సమేతముగా వచ్చియుండెను. ఈసమయమునందు .... మొదలియారు సమాజమునకు చెందిన పురుషోత్తములను నొక బ్రహ్మచారుడు ఈసానిసంబంధము కల్పించుకొని తల్లి స్వాధీనమునుండి ఆమెను ఎవరికిని తెలియక విడిపించి దాచిపెట్టెను. మరియు మునిపిని తీసుకపోవుటయేకాక రూ. 1500 ల విలువగల సొమ్ములు పోయినసమాచారము సానితల్లి పోలీసువారికి తెలుపగా పోలీసులు పరిశోధనచేయగా కొంతిసొమ్ము పురుషోత్తమువద్ద మరికొంతసొమ్ము పురుషోత్తము వేడుకతోడ గింపబడినవారై పోలీసువారి స్వాధీనములోనున్నారు.

స్థానిక వార్తలు

పండిత్ రామచంద్రజీగారు

౧౫౦ లు జమానతు నిచ్చుట

పండిత్ రామచంద్రజీగారు (ఆర్యసమాజప్రచారకులు వీరిపై ఫౌజ్దారి యభియోగము పెట్టబడినది) మే ౨౯ - నాడు బీదరునుండి వచ్చిరి. స్టేషను నందు స్థానిక ప్రముఖులు వీరి కాహ్వానమొసగిరి. రైలునందు దిగుటతోడనే పూలహారము వేయబడెను.

ఆర్యసమాజ మందిరమున గల మంగళ బుధవారమునాడు వీరు యుపన్యాసము లొసగిరి.

గత బెస్తవారమునాడు జిల్లాన్యాయాధికారి సమక్షమున అభియోగము విచారణకు వచ్చెను. రామచంద్రజీగారు అభియోగమును వేరొక న్యాయస్థానమునకు త్రిప్పించవలయునని కోరుటచే యీవిషయమును విచారించుటకు అభియోగము జూన్ ౨౬ వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. నిందితులగు పండిత్‌జీగారిచే రు ౫౦౦ లు జమానతు గైకొనబడెను.

సమాధిక్రింద హత్యచేయబడిన వాని శవము

ఇరువురు సందేహముపై అరెస్టు చేయబడుట

సుల్తానుబజారు ఖబరిస్తానులోని యొక సమాధినుండి యొక శవము తీయబడెను. ఇదియొక హత్యచేయబడినవాని శవమని చెప్పబడుచున్నది. పోస్టుమార్టంపరీక్షకొరకు శవము వైద్యశాలకు పంపబడెను. పోలీసువారు ఇద్దరిని సందేహముపై అరెస్టుచేసిరి. పరిశోధన జరుగుచున్నది.

ఉద్యోగ విషయములు

జిల్లారక్షక శాఖోపాధ్యక్షులగు సర్దారునిరంజనసింగుగారి యుద్యోగ పరిమితియందొక సంవత్సరము హెచ్చించుటకు ప్రధాన మంత్రిగారు రాజనొసగిరి.

రాకపోకలు

నవాబు సాలార్‌జంగు బహాదురు ఊటీకేగిరి

రాజకుమారులగు వాలాషాన్ నవాబు మొజజంజాబహాదురు వారి సతీమణి రాజకుమారి దుర్రుషెహవారు (బెరార్ రాణి) మహాబళేశ్వరమునుండి గత సోమవారమునాడు దయచేసిరి.

నవాబు బసాలతుజంగు బహాదురు బీదరునుండి గత సోమవారమునాడు వచ్చిరి.

పూర్వ రాజకీయ శాఖామాత్యులగు నవాబు సర్ నిజామతు జంగుబహాదురు నవాబు జహంగీర్‌జంగు బహాదురు పుత్రులగు నవాబు ఎక్బాలుద్దీన్ ఖాన్ బహాదురు హాజీయాత్రనుండి రాబోవునెలలో రానున్నారని తెలియుచున్నది.

సైన్యశాఖ శాసనము యొక్క (౩౩) ని బంధనానుసారము హైదరాబాదు ఇన్ఫెంటరి సెకండు బటాలియను సంబంధులగు లెఫ్టినెంటు కల్నలు రియాసతలీ మిర్జా సా॥కు ౪ దినముల సెలవును హైదరాబాదు ఇన్ఫెంటరి థర్డు బటాలియను సంబంధులగు లెఫ్టినెంటు కల్నలు మహమ్మదు అబ్దుల్లాసుకు సా॥ ఓ బి యి కు మూడుదినముల సెలవును పోర్తుగోల్కొండ ఇన్ఫెంటరీ సంబంధులగు మేజరు అల్లావొద్దీను సా॥కు ౪ దినముల సెలవును యొసగబడెను.

మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారు

అంబరుపేట మేలా దర్శించుట

మ ఘ వ శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు అంబరుపేట మేలా దర్శించిరి. ఇరువదినిమిషముల యెక్కువ మేలానుండి వెడలిరి.

ద్రవ్య సహాయము

ప్రధాన మంత్రిగారి యాజ్ఞానుసారము సైఫొద్దీ సా॥కు రు ౧౫౦ ల సహాయ మొసగుట కంగీకరింపబడెను. ఇంతియకాక హాజీమహబీబు వీరాపీపేరు రు ౭౫ లు ప్రకల్పనలు గూడ నొసగుట కంగీకరింపబడెను.

రాష్ట్రీయ సహకార బ్యాంకుకు భవన నిర్మాణము

రాష్ట్రీయ సహకార బ్యాంకుకొరకుగాను యొకగొప్ప భవనమును నిర్మించుటకు సహకార సభ్యులును తత్కార్యాధికారులును యంగీకరించినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ భవనము ఆబిదుషాపు సమీపమునందైనను లేక చుట్టుపట్టు ప్రాంతమునందైనను నిర్మింపబడును. దీనికొరకైగాను భూమిని కొనుచున్నారు. భవన నిర్మాణమునకుగాను మూడులక్షలు ఖర్చుకాగలదని అంచనా వేయబడినది.

నిజాం రాష్ట్రమున నువ్వులపంట

౧౩౪౨-౧౩౪౩ ఫసలీ మూడవ లేక కడపటి ౧౯౩౩-౧౯౩౪ మెమొరాండము

(౧౯౩౦=౩౧ తో అంతమగు ౫ ఏండ్లలోను నిజాం రాష్ట్రమునందు నువ్వులక్రింద నుండిన భూమివిస్తీర్ణము యావద్భారత దేశమందు ఆదేపంటక్రింద నుండిన భూవిస్తీర్ణములో ౧౦౦౦౦ ఎకరాలలో ౧౦౭౭ ఎకరాలవంతున యున్నది.)

నువ్వుల పంటలక్రింద నుండు భూమి విస్తీర్ణము ౫౭ ౦౪౯౧ ఎకరాలు అనగా ౧౦౦౦౦ ఎకరాలకు ౩౪౩ ఎకరాలవంతున హెచ్చుదల.

పంట మొత్తము ౫౫ టన్నులుండునని అంచనా. పూర్వ సంవత్సరమిదే బహుమున ౩౫౧౪౬ టన్నులు అంచనా వేయబడెను. అనగా ౧౦౦౦౦ టన్నులకు ౨౫౩౬ టన్నులవంతున పూర్వసంవత్సరపు పంటపై తగ్గినదనియర్థము.

తగ్గుదలకు ముఖ్యకారణము వర్షము, శీతోష్ణ పరిస్థితులు అననుకూలముగా నుండుటయే. ముఖ్యముగా తెలింగానలో ఎక్కువ అననుకూలముగా నుండెను.

కాలమాన నివేదిక

౨౯ మే ౧౩౪౩ తో అంతమగువారము

శీతోష్ణస్థితి

ఈవారమంతయు ఎండ తీక్షముగానే యుండెను. వేడిగాడ్పులు వీచుచుండెను. అప్పుడప్పుడు ఆకాశమందు మబ్బులు కన్పించుచుండెను. వాతావరణములో చెమ్మలేదు.

పైరు

రాబోవు కాలము గనుక రైతులు తమ భూములను తయారుచేయుచున్నారు.

నీరు, మేత

ఆదిలాబాదు నల్గొండలలో కొన్ని చోట్లనుండి త్రాగుటకు నీరు తక్కువగానున్న దని సమాచారము. వరంగల్లు ఆదిలాబాదు మెదకు నల్గొండ ఔరంగాబాదులలో కొన్ని చోట్లనుండి పచ్చిక తక్కువగానున్న సమాచారము తెలిసినది. వరంగల్లు కరీంనగరము నిజామాబాదు ఔరంగాబాదు బీదు నాందేడు గుల్బర్గా ఉస్మానాబాదు, రాయచూరులలో అక్కడక్కడ పశువుల వ్యాధి గలదు.

ధాన్యముల చిల్లర ధరలు (సరాసరి)

గోధుమలు హాలీ రూ ౧ కి ౭॥ శేర్లు
బియ్యము ,, ,, ౭౹
జొన్నలు ౧౬॥ ,,

నిజాం రాష్ట్రమందు ధరలు

౧౩౪౩ ఫసలీ ఖుర్దాదు నెలలో నిజాం రాష్ట్రమందు నగరములోను వివిధ జిల్లాలలోను ధాన్యముల ధర లెట్లుండెనో క్రింది పట్టికవలన తెలియనగును. హాలీ రూపాయ ౧ కి ఎన్ని శేర్లు చటాకులు ఉండెనో తెలుపబడినవి.

జిల్లాలు	మోటురకపు బియ్యము	మొదటి రకపు బియ్యము	రెండవరకపు బియ్యము	గోధుమలు	జొన్నలు	సజ్జలు	రాగులు	మొక్క జొన్నలు	ఉలవలు	ఉప్పు
హైదరాబాదునగరము	9_8	*	*	9	14_8	16_0	*		12_0	8_8
వరంగల్లు	10_6	20_1	22_7	6_9	18_3	18_6	*	19_8	10_5	9_1
కరీంనగరు	12_9	20_2	21_15	7_10	17_1	*	*	16_8	12_15	8_13
ఆదిలాబాదు	9_13	21_0	24_6	7_11	20_5	*	*	17_8	13_8	7_12
మెదకు	9_10	20_0	24_0	8_12	14_8	16_0	*	20_0	13_4	8_8
నిజామాబాదు	10_10	19_7	20_2	9_6	14_1	*	17_8	12_0	13_12	8_7
మహబూబునగరు	10 7	_2_8	22_14	6_12	17_7	14_2	28_1	*	11_14	7_15
నల్గొండ	10_	22_6	25_7	6_10	19_12	19_5	*	20_0	12_1	8_15
ఔరంగాబాదు	7_6	[illegible]	*	10_8	18_12	14_7	6_0	_6_0	14_3	8_9
బీడు	6_12		18_0	9_12	19_5	14_10	*	*	15_1	7_15
నాందేడు	8_11	18 0	19_0	9_3	14_5	11_0	*	*	13_8	7_15
పర్భని	7_13	[illegible]	16_0	9_1	18_7	12_6	*	*	16_8	7_14
గుల్బర్గా	7_	20_0	20_0	7_18	15_13	16_4	20_0	*	10_7	8_1
ఉస్మానాబాదు	7_3		*	10_0	20_3	14_9	*	*	14_10	8_1
రాయచూరు	6_11	14_12	16 4	7_10	15_6	14_5	*	*	8_8	7_10
బీదరు	9_0	12_0	17_0	10_8	16_9	16_7	*	*	14_6	8_9

నగరములోనికి ధాన్యాదుల దిగుమతులు

ఖుర్దాదు ౧౩౪౩ నెలలో హైద్రాబాదు సికిం ద్రాబాదు కంటోన్మెంటులలోనికి నిజాంరాష్ట్రములోని జిల్లాలనుండియు, బ్రిటిషు యిండియానుండియు ఇతరభారత సంస్థానములనుండియు, ఇతర దేశములనుండియు దిగుమతి చేయబడిన ధాన్యాదులు క్రిందపట్టికలో పల్లాలలెక్కలో తెలుపబడియున్నవి ఒక్కొక్క పల్లాకు ౩ మణుగులవంతున లెక్క కట్టబడియున్నది —

	జిల్లాల నుండి	బ్రిటిషు ఇండియా నుండి	ఇతర సంస్థానాల నుండి	ఇతర దేశాల నుండి
గోధుమలు	౫౫౩౫	౨౨౩౫౯		౬౪౯
గోధుమపిండి		౩౪౫౪౪		
పద్దు	౬౬			
బియ్యము	౪౫౧౭	౩౬౪౬౩౪		౩౯
జొన్నలు	౪౩౦౬౯	౩౪౪		
సజ్జలు	౩౦౧			
నెయ్యి	౬౪౭	౪౫౨౧		
మినుములు	౫౩౦౯			
తులవలు	౧౨౫౩౯	౧		
తేయాకు	౧౯	౨౨౩౯		
చక్కెర		౩౬౭౫౧		
ఖర్జూరపు? బెల్లు	౩			

రాగులు అగిసెపిత్తులు దిగుమతి చేయబడలేదు బియ్యములో ౩౬౨౧౭౧ పల్లాలు మద్రాసునుండి వచ్చినవి చక్కెరలో ౨౩౧౦౯ పల్లాలు మద్రాసు నుండియు, ౭౬౨౧ పల్లాలు బొంబాయినుండియు ౪౨౨౧ పల్లాలు బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రమునుండియు వచ్చినవి ఇతర సంస్థానములనుండి ఏమియు రాలేదు

నిజాంరాష్ట్రమందు వేరుసెనగపంట

౧౩౪౨-౧౩౪౩ ఫసలీయందు కడపటిమొహోరాండము

౧౯౩౩-౧౯౩౪

[౧౯౩౦-౩౧ తో ముగియు ౫ సంవత్సరములకు మొత్తముగా చూచినచో ఈ నిజాంరాష్ట్రములో వేరుసెనగ పంట క్రిందనుండు భూవిస్తీర్ణము యావద్భారత దేశమందు ఆపైరుక్రింద నుండు భూవిస్తీర్ణములో ౧౦౦౦ లో ౯౪ పాళ్లు]

వేరుసెనగ పైరువేసినభూమి ౧౩౭౪౪౨౨ ఎకరాలుండునని అంచనావేయబడినది పోయినసంవత్సరములో అదే అంచనా ౧౧౧౮౦౯౯ ఎకరములుండెను అనగా ప్రతి ౧౦౦౦౦ ఎకరాలకు ౨౩౭౨ ఎకరాలవంతున వేరుసెనగ పంటక్రింద నుండుభూమి హెచ్చినదని అర్థము

ఇంత పంట ౩౪౩౬౦౩ టన్నులు తేలవచ్చును గత సంవత్సర మిదేసమయమున ౩౯౯౯౪ టన్నును అంచనా వేయబడెను అనగా పదివేల టన్నులకు ౧౬౪౪ టన్నుల వంతున ఈసారి హెచ్చినదని అర్థము

వర్షము, శీతోష్ణము అన్నిజిల్లాలలో అనుకూలముగా నుండనందువలన ఫలితము అంతే ఎక్కువగా నుండజాలదు

జనన మరణములు

౨౦ తీరు ౧౩౪౩ ఫ మొదలుకొని ౨౬ తీరు ౧౩౪౩ ఫ తో అంతమగువారమందు హైద్రాబాదు నగర మునిసిపాలిటీకి లోబడిన ప్రదేశములో మొత్తము ౧౬౦ మంది మరణించిరి, ౯౩ మంది జన్మించిరి ౫ మంది మలేరియావల్లను ఒకరు నెత్తురు భేదులవల్లను ఒకరు అజీర్తి సంబంధమగు వ్యాధివల్లను, ౪౭ మంది ఇతరరోగములవల్లను మరణించిరి ౪౭ మంది పురుషులును ౫౦ మంది స్త్రీలును పుట్టిరి

కులభ్రష్టత్వము

మొదట సికింద్రాబాదు రెండవ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారణ చేయబడి అక్కడనుండి హైద్రాబాదు ఫౌజ్దారికి మార్చబడిన మానవష్టసంబంధమైన దావాయొకటి జూను ౧౨ న తేది మంగళవారమువాడు రావుసాహెబ్ బెల్సారిగారి ఎదుట విచారణకు రావున్నది

బొలారంలో డౌటన్‌బజారులో నివసించుచు ఇండియన్ ఆర్మీరికార్డ్సులో పనిచేయు శేషిగరశివమ్మలు ఈదావాను సబ్బావెల్లయ్య, పరిపదిఎంకయ్య, కొల్లా అచ్చయ్య, వాదా నరసింహులు, పంతంనరసింహులు అనువారిపై వేసెను వీరందరును బొలారం కంటోన్మెంటు మధ్యలో నివసించు వారు వాది ప్రతివాదులందరును బెస్తకులమునకు చెందిన పేపలుపట్టువృత్తికి చెందినవారు ప్రతివాదులు వాది మానమునకు భంగకరములగు కొన్ని దోషములను వ్రాసి కరపత్రములలో అచ్చొత్తించి ప్రకటించిరని వాదికి ౧౯౩౪ జనవరి ప్రారంభములో తెలిసెనట ఆ కరపత్రముయొక్క ఇంగ్లీషు తర్జుమా యొకటి దాఖలు చేయబడెను అందులో కరపత్రము "నోటీసు" అను శీర్షికగలదని తెలియుచున్నది ౫౦ గాజులముచే శుద్ధిచేయబడిన గా పంచాయతి సభ్యులు" అని కరపత్రమందు సంబోధింపబడియున్నారు కరపత్రమందలి విషయము మూడు అల్వాలు, బొలారం కంటోన్మెంటు సదర్ బజారు చింతలబజారు, డౌటన్ బజారు కులపంచాయతులుపంపుకొన్న ఆజ్ఞగానున్నది కరపత్రమందు అనేక సంగతుల మధ్య యిదియొకటిగలదు శేషుదానయ్య పెద్దకుమారుడగు శేషునరసయ్య సమీపమునందు చౌకులో ఒకమాదిగదాతో భార్యాభర్తృ సంబంధమున ౫ ఏండ్లవరకుండెను ఈ చెడిపోయిన మాదిగదాని కులములో ప్రతివారియింట జరుగు కార్యములలో అతడుపాల్గొనుచుండెను, ఆ మాదిగది చావగనే వాదిప్రతివాదులవద్దకు పోయి తనను తిరిగికులములో చేర్చుకొనవలెనని కోరెను అయితేవారు అందుకునిరాకరించిరని కరపత్రమందుగలదు విను హైద్రాబాదులోని పోట్ల పంచాయితులు వాదినుండి జుర్మానావసూలుచేసి కులములో చేర్చుకొనిరట ప్రతివాదులుండుప్రదేశమునుండి ఎవరెవరుపోయి మొదటచెప్పబడిన ౪ ప్రదేశములవారితో చేరిరో వారిపేర్లు కరపత్రమందు పేర్కొనబడినవి మీరు మేము ఈవిషయమును పరిష్కరించు కొనునంతవరకు కులాచార ప్రకారము పిల్లలను పంపుపనియు తీసికొనుపనియు జరుపబడవలెను, అని కరపత్రములోనున్నది

వాది ప్రతివాదుల కులమునకుజెందిన ఎవరిని గూర్చిగాని మాదిగదానితో భార్యాభర్తలవలె కాపురము చేసినట్లు వక్కాణించుట అవమానకరము అని యిపుడు వారివాదము అట్టి దోషారోపణము అసత్యము దానివల్ల వాదిప్రతిష్ఠ తనకులము వారి దృష్టిలో తగ్గినది కొబట్టి ప్రతివాదులు భారత శిక్షాస్మృతి (ఇండియన్ పీనల్ కోడు) యొక్క ౫౦౦ దఫా ప్రకారము శిక్ష విధింపదగిన నేరమును ఆచరించినట్లు అని వాదిచెప్పెను

మేజిస్ట్రేటుగారి విచారణలో వాది యిట్లు చెప్పెను "నేను కాపురములో మాదిగదానితో ఉంటినని పంచువారు నన్నువెలిచేసిరి తర్వాత అదిమరణించెను నేను నన్ను కులములో చేర్చుకొనవలసినదని అచటిపంచులను ప్రార్థించితిని వారు నిరాకరించిరి తర్వాత నేను వివిధ ప్రదేశములలోనుండు నా కులమువారిని కూడిచెప్పి అడిగితిని వారునాకు జరిమానావిధించి కులములో చేర్చుకొనుటకు నిశ్చయించిరి స్థానికపంచలో పగమునుండి నన్ను చేర్చుకొన నిరాకరించిరి మిగతవారు నాతో చేరిరి ప్రతివాదులు ఈలాగా తెలుగులో ముద్రింపబడిన ఆ కరపత్రమును అచ్చొత్తించుటవలన నాకు మానవష్టము చేసినవారైనారు నాకు మాదిగదానితో సంబంధమేలేదు నేను దానితోకూడ ఉంటినని చెప్పియుండుట పొరపాటు నేను దానితోకూడా ఉన్నట్టు నామీద దోషారోపణ చేయబడినదనియే నా అభిప్రాయము"

తర్వాత మేజిస్ట్రేటు నేరములు కరపత్రమును ప్రకటించిన విషయమై మొదట గైకొనవలసిన సాక్ష్యమును ఈయవలసినదని వారి కాజ్ఞాపించెను తర్వాత తాను అంగీకరించి పైచెప్పినట్లు రావుసాహెబ్ బెల్సారిగారి కోర్టుకు మార్పించెను

భర్తబ్రతికియుండగా భార్య మఱియొకని పెండ్లాడుట

భర్తయొక్క దావా

మే ౨౧ వాడు సికింద్రాబాదులో మేజిస్ట్రేటు పి జె ఆండర్సనుగారి ఎదుట భర్త బ్రతికియుండగా భార్య మరియొకరిని పెండ్లాడిన ఒక కేసు విచారణచేయబడెను ఫిర్యాది పంపరిరామన్న ఆతనిభార్య మర్గమ్మ (౨౦ ఏండ్లుండును) ఆమె రెండవభర్త గడ్డం మైసయ్య, ఆమె సోదరులు ప ంపరి మల్లయ్య, పంపరి ఎరిసిములు—వీరు నేరస్థులు వాదికిని మర్గమ్మకును పదియేండ్లక్రిందట పెండ్లిజరిగెను ౨౨ ౧౧-౧౯౩౩ వాడు ఆమెయిద్దరు సోదరులు కలిసి ఆమెను గడ్డం మైసయ్యకిచ్చి పెండ్లిచేసిరి వాది ఎక్కడ చేయబడిన పెండ్లి చెల్లనేరదని వారికి తెలియును, అయినను వారు పెండ్లిని తమయింటిలోనే ఏర్పాటు చేసి జరిపించుటవలన వారు నేరమునకు ప్రోత్సాహము చేసినవారైనారు ఇక గడ్డం మైసయ్య కేవలము మర్గమ్మ మొదటిభర్త జీవించియున్నాడని తెలిసియు ఆమెను పెండ్లాడుటవలన నేరమునకు ప్రోత్సాహము విచ్చినవాడైనాడు మర్గమ్మకూడ బ్రతికియున్నాడని తెలిసియు మరియొకరిని పెండ్లియాడుటవలన నేరము చేసినదైనది ఇదివాదియొక్క ఫిర్యాదు

సోమవారమువాడు రామన్న సాక్ష్యమిచ్చుచు తాను ౧౦ ఏండ్లక్రిందట మర్గమ్మను పెండ్లాడి ... తిరుమలగిరిపల్లిలో సుఖముగా నివసించుచుంటిమి, మర్గమ్మ ఎప్పటివలె నే అయిదారు నెలలక్రిందట బొలారములోనుండు తన తల్లిదండ్రుల యింటికిపోవుటకు యిచ్చగించెను ... అయినను మర్గమ్మ ... తెలియకనే పుట్టింటికిపోయెననియు, నా సొమ్ములను తీసికొనిపోయెననియు తాను భార్యకొఱకై బొలారముకుపోగా ఆమె సోదరులు ఆమెనుతనతో పంపుటకు నిరాకరించిరనియు తర్వాతకులపంచాయతి జరిగెను అయినను సోదరులు పట్టినపట్టు వదలలేదనియు రెండునెలలతర్వాత ఫిర్యాదికి పంచాయతు మెంబరులద్వారా భార్య గడ్డంమైసయ్యకిచ్చి పెండ్లిచేయబడినదని చెప్పిరనియు తానుతర్వాత మర్గమ్మ సోదరులను ఏమిఅని అడుగగావారు నిన్నెవరిని అడుగుటకు ఎవరని యిచ్చెప్పిరి తనకులాచార ప్రకారము పంచాయతుల్లో మొదటి వివాహవిచ్ఛేదమైననేగాని మొదటిభర్త బ్రతికియుండగా మఱియొకరిని పెండ్లిచేసికొనుటకు స్త్రీకిహక్కు లేదనియు రామన్న చెప్పెను

ప్రతివాది ప్లీడరుసవాలు ప్రశ్నలువేయగా వారికి వివాహము చెల్లుచురామన్న బొలారంలో తనకులమునకు చెందిన రెండు పక్షములు గలవనియు ఒకటి వెలివేయబడిన కొందరి సమూహ పక్షమనియు నేరములు అపక్షమునకే చెందినవారనియు తను ఎదుటిపక్షమునకు చెందినవాడనియు చెప్పెను పెండ్లిజరిగిననాడే రామన్నకు అసంగల కులపంచాయతుల పంపినదూతవల్ల తెలిసెను దూతతెచ్చిన సందేశములో రామన్న బొలారమునకు పోయి పెండ్లినాపుటకు తగినచర్య గైకొనవలయునని యుండెను రామన్న మరునాడు బొలారముకుపోయి ప్లీడరుకు తెలిపెను అక్కడి చౌదరి యులయ్యగారు నేరస్థులనుపెండ్లి జరుపకూడదని హెచ్చరించినట్లుకూడ తెలిపెను

అప్పటికే రెండుపక్షముల పెద్దలు జరుపకూడదని హెచ్చరించినట్లుకూడ తెలిపెను

అప్పటికే రెండుపక్షముల పెద్దలు రెండుపక్షములవారితో ఆలోచించి రామన్న మర్గమ్మల వివాహము విచ్ఛేదమునకు అజమాయిషీవలసినదిగ పంచాయతులని కోరుచున్నట్లు అనుకొనిరి రామన్న ఎవరివిచ్ఛేదమునకు ఆజ ఈయబడుటతో తిరిగి పెండ్లిఖర్చులు ఈయబడవలెననియు అట్లు ఈయబడినపుడు తాను తిరిగి కోర్టులో చర్య గైకొందుననియు చెప్పెను మేజిస్ట్రేటు రాజీకి కాలముకొసగి వాయిదా వేసెను

అగ్నివల్లనష్టపడిన గ్రామములలో సర్కారు సహాయము

వెంకటరావుపేట మక్కాపురమునందు అగ్నిప్రమాదమువలన కష్టపడిన ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారు సహాయము గావింపనున్నారని తెలియుచున్నది ఈనిశ్చయమువనే అసఫాబాదుజిల్లా అవ్వలు తాలుక్దారులగు మౌల్వీమహమ్మదు అమీరు అలీఖాన్ సా॥ సువ్వం తాలుక్దారులగు మౌల్వీమహమ్మదు కాజీ అలీఖాన్ సా॥ పిర్యాది తహసీల్దారుతో సహా పై గ్రామములకు విచ్చేసి పరిస్థితులను గమనించి వెడలిరి

చందాదారులకు

ఈక్రింది నంబర్లుగల చందాదారులకు వి. పి. లను పంపుచున్నాము.

చందాదారుల సౌకర్యమునకై రు 7-0-0 లకు బదులు రు 6-0-0 లున్ను 12 పేజీలకుబదులు 16 పేజీలున్ను ఏర్పాటుచేయుటను గమనించి చందాధనమునంపి వి. పి. లను త్రిప్పకొందురుగాక యని మనవి.

ప్రత్యుత్తరము వ్రాయగోరువారు చందానంబరు వేసి వ్రాయుదురుగాక.

8-9-21-25-32-35-43-48-53-54-61-62-63-65-66-68-69-72-75-76-78-80-82-84-85-86-88-89-95-97-99-103-104-106-107-108-114-120-125-138-159-170-175-177-197-213-217-222-236-248-249-246-216-262-276-324-303-466-497-500-503-504-508-516-519-525-530-545-546-547-31-74-77-79-88-87-90-91-98-100-109-113-123-129-131-132-139-143-145-180-182-183-185-306-404-327-375-413-429-436-488-495-496-499-498-507-511-528-558.

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీభావనామ సంII నిజ వైశాఖ బII ౧౦

గురువారము

పంటల తగ్గించవలెనా?

రేపు శుక్రవారమునాడు సిమ్లాలో ఇండియాలో వివిధరాష్ట్రప్రభుత్వముల ప్రతినిధులును కూడి పంటల ప్లానింగువిషయమై ఆలోచనలు ప్రారంభించగలరు. మొదట వీరు ముఖ్యముగా గోధుమలను, వరినిగూర్చి ఆలోచించెదరు. ఏఏ విషయములను ముఖ్యముగా ఆలోచించవలసినదియు సూచనలను చేయుచు వ్యవసాయ పరిశోధన సంబంధమైన సామ్రాజ్య సంఘము (ఇంపీరియల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్‌రీసర్చి) వారు కొన్ని రోజులక్రిందట నొక ప్రకటన చేసియున్నారు. వారి అభిప్రాయములో మనదేశమందు వరిపంటను తగ్గించి దానికిబదులు మరియొక మంచి ఆహారయోగ్యమైన పంటను పండించుట మంచిది అని తోచుచున్నది. అసలు పంటల ప్లానింగు అనగానే ఏవోకొన్ని పంటలనుతగ్గించి మరికొన్ని పంటలను హెచ్చించుట యగును. ఏపంటలను తగ్గించవలసినది అను విషయమున 'ఇంపీరియల్ కౌన్సిల్ ఆఫు అగ్రికల్చరల్‌రీసర్చి' వారి సూచనాభిప్రాయము మనదేశముయొక్క ప్రజలకు ఆమోదకరము కాజాలదు.

ఇపుడు ఇండియాలో వరిపంటను తగ్గించవలసిన అవసరమేమి? వరిధాన్యమునకు ధర అపరిమితముగా పడిపోయినందువలన రైతు నష్టపడుచున్నాడు, పంటను తగ్గించినచో దానిధర హెచ్చును అనునది ఒకటేగదా కారణము. ఈధర పడిపోవుటకు కారణమేమో సరిగా నిర్ణయించిననేగాని పొరపాటునకు తావు లేకుండపోదు. ఇదివరకు యితరదేశములనుండి బియ్యమును తెప్పించుకొనుచుండిన మలయా, సిలోను, డచ్ ఈస్టుఇండీస్, జపాను దేశములు యిప్పుడు తమకు అవసరమైన వరిపంటను తామే స్వయముగా పండించుకొనుచున్నవి కాబట్టి మనదేశపుపంట మన అవసరములకంటె హెచ్చై దానిధర తగ్గినది. ఈ అభిప్రాయముతో పలువురు ఏకీభవించరు. ఇండియాకు సయాము, బర్మాలనుండికూడ బియ్యము దిగుమతియగుచుండుటకు అవకాశమున్నపుడు మనదేశములో వరిపంట అవసరమునకు చాలినంత పండింపబడుచున్నదని చెప్పుటయెట్లు? గత ౫ సంవత్సరములలో బర్మానుండి పదిలక్షల టన్నులకంటె పైగా బియ్యము దిగుమతి చేయబడియుండెను. వాస్తవముగా కూడ ఇండియాలో వరిపంటను ఎక్కువచేయుటకు ఇంకను ఎక్కువ అవకాశము గలదు.

వరిపంట ధరతగ్గుటకు అవసరమైనదానికంటె ఎక్కువగా పండించబడుట కారణముగా నుండవచ్చునుగాని యీ మితిమీరినపంట యిండియాలోనని చెప్పజాలము. స్పష్టముగా ఇతరదేశములలోనని చెప్పవచ్చును. జపాను, కొరియా, ఫార్మోసాలలో యిపుడు వరివేయబడు విస్తీర్ణములో నూటికి ౧౦ ఎకరముల వంతున తగ్గింపుచేయుటకు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవనుట ఇందుకు ఉదాహరణము కాజాలదా? ఈమధ్యకొంతకాలమునుండి సయాము దేశమునుండి బియ్యము విశేషముగా మద్రాసుకు దిగుమతి చేయబడుచున్నవి. ఆదేశమునకు మనదేశమునుండి ఎగుమతులు పూర్తిగా తగ్గిపోయియున్నపుడు, అవి మనదేశమునకు వేలకొలది టన్నుల బియ్యము దిగుమతి చేయుచున్నవనగా—మితిమీరినపంట ఎక్కడనున్నదో సులువుగా ఊహించవచ్చును.

మనదేశములో మితిమీరిన వరిపంటగలదని రుజువు చేయబడకపోయినను వరిపంటనుతగ్గించి దానిస్థానమున ఇంకొకపంటను వేయు విషయము ఆలోచించ తగినదేయని సూచింపబడినది. అట్టి ఆలోచన నష్టకరమైన ప్రయాసగానున్న దానిని వదలుకొనుటయే మంచిది. మనకు కావలసిన భోజనపదార్థములకు కూడ మనము యితరదేశములపై ఆధారపడుట—ఎంత బాగున్నది! మనదేశమునుండి పూర్వము బియ్యమును తెప్పించుకొనుచుండిన దేశములు యిపుడు మానినది ఈమాత్రము ఆలోచనలేకయేనా? పోనీ ఒకవేళ ఇతరదేశములే మనకు బియ్యమునుపంపును, మనము దానిస్థానమున మరికొన్నింటిని ఉత్పత్తిచేసి ఆదేశములకు పంపవచ్చుననుకొందము. ఇదిగాచిన మరికొంత కాలమునకు ఆదేశములు ఈక్రొత్త పంటల విషయమునను [illegible] మనదేశమునుండి దిగుమతి చేయుట ప్రారంభించినచో మనగతియేమి? ఈప్రకారముచేయుట వలన మనదేశమందలి వ్యవసాయము- దానితోటి రైతులునష్టకష్టముల పాలుకాగలరు.

మనము మన వరిపంటను కాపాడుటకు యిప్పుడు ముఖ్యముగా చేయవలసినపని యితరదేశములనుండి తత్సంబంధములగు దిగుమతులను నిషేధించుట. ఈవిధముగ చేసినచో కొంతకాలమునకు యితరదేశములే తమపంటను తగ్గించుకొనగలవు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మన వరిపంటను తగ్గించుటవలన దానిధర హెచ్చునన్నను అది కోరదగినదికాదు. మన చేతిలోనుండు ఆహారమును పోగొట్టుకొని మాపాయలు ఎక్కువ చేసికొనిన ఆ మాపాయలను తిందుమా? కాబట్టి దేశీయులకు వరికంటె ఎక్కువ అనుకూలమైన, ఆరోగ్యకరమైన, పుష్టికరమైన క్రొత్త ఆహారసంబంధమగుపంట ఊహింపబడి ప్రజామోదమును బడసినప్పటికిని తప్ప, యిపుడు మనదేశపు వరిపంటను తగ్గించు విషయమై ఆలోచింప నవసరములేదు.

విదేశవార్తలు

మరల అయుధవిసర్జనసభ వాయిదా

అయుధవిసర్జనసభ చరిత్ర యుద్ధభీతిగలిగియుండు వాయిదాల వ్యవహారమే. ఒకప్పుడును అయుధవిసర్జన విషయమున అందరికిని సమ్మతమగు పరిష్కారము కుదురదు. అంతకుపూర్వము వాయిదా వేయబడినదై ఈసభ మొన్న మే [illegible] వ తేదిని మరల సమావేశమైనది. అది మొదలుకొని జూను ౫ వ తేదివరకు సభ్యుల కంఠశోషతప్ప గణింపదగిన ఫలితము పొందియుండలేదు. అధ్యక్షుడు అయిన హెండర్సనుగారు సభ ప్రారంభించునప్పుడు ఓడిపోలేదని చెప్పుకొనుచుండవలసిన పనిలేదని చెప్పినవారు ఇపుడు జూను ౫ వ తేదినాడు ముందు మంచిపరిస్థితులు కనబడునంతవరకు వాయిదావేయుటయే తాత్పర్యముగా గల తీర్మానమును స్వయముగా ప్రతిపాదించినారు. సభలో ముఖ్యమైన భేదము బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ప్రతినిధికిని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ ప్రతినిధికిని మధ్య నున్నది. ఫ్రెంచి వారు తమరాజ్యముయొక్క క్షేమమునకు తగినంత ఆయుధసేనలను ఉంచుకొనుటకు తమ కధికారముండవలెనందురు. బ్రిటిషువారు అయుధవిసర్జనను ప్రధానముగా నెంచవలెగాని క్షేమమేమిటియందురు, ఏరీతివరకు ఏవిధముగా అయుధములను సేనలను తగ్గించవలెనను విషయములో రెండు మూలసూత్ర భేదముల వల్ల ఒకరిసూచనలకు ఇంకొక సూచనలకు పొత్తు కుదురుటలేదు. రష్యను ప్రభుత్వ ప్రతినిధి, స్విట్జర్లండు ప్రభుత్వ ప్రతినిధి, యింకను యితరప్రభుత్వ ప్రతినిధులు మధ్యవర్తిత్వపు సూచనలవలె చేసినారు. పెద్దపెద్దవారికి వివాదములలో ఈ చిన్నవారి సూచనలు పరిష్కారము చేయగలవా! అయుధవిసర్జనసభ మరియొకసారి వాయిదా తప్పదనియు నమ్మవచ్చును.

పెరుగ్వే బొలివియాల వివాదము

పెరుగ్వేదేశ ప్రభుత్వమునకును బొలివియాదేశ ప్రభుత్వమునకును గల వివాదము పరిష్కారమునకై జాతిసమితియొక్క కౌన్సిలు (లీగ్ ఆఫ్ నేషన్సు కౌన్సిలు) కు దాఖలు చేయబడినది. బొలివియా ఈతీర్పునకు దాఖలుచేసినది. పెరుగ్వేకూడ సమ్మతించినది. లీగుకౌన్సిలు అప్పీలును విచారించుటకు తీర్మానించినది.

సార్ వివాద పరిష్కారము

జర్మనీకిని ఫ్రాంసునకు సార్ రాష్ట్ర విషయమున వివాదమేర్పడియుండెనో అది సడలినది. రెండుదేశములకును సమ్మతమైనట్టి పరిష్కారమును జాతిసమితి కౌన్సిలు ఆమోదించెను.

యుద్ధపు అప్పులవాయిదా

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు విరోపా మహాసంగ్రామములో అమెరికా ప్రభుత్వమునుండి అప్పుతెచ్చియుండిరి. జర్మని, ఫ్రాంసు, ఇటలీదేశముల ప్రభుత్వములుకూడ అప్పులను తెచ్చియుండెను. ఆఅప్పుతీర్చుటకు ప్రతి సంవత్సరము వాయిదాలు చెల్లించవలసియున్నది. గత సంవత్సరము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సకాలమునకు చెల్లించియుండెను. కాని యిపుడు యుద్ధఋణములనుగూర్చి అమెరికాతో ఏదోఒక తగిన పరిష్కారము కుదురువరకు వాయిదాను చెల్లించుట కిష్టపడుటలేదు. పరిష్కారమేలయనగా, బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు ఇతర దేశములనుండి రావలసిన బాకీలెన్నిరో వచ్చుటలేదు మరి తాను తనఅప్పుల నెట్లుతీర్చగలదు? మేము వాయిదాను చెల్లించవలసినచో ముందుగామేము మాకు బాకీలుపడియుండిన వారిని నిర్బంధించవలసియుండును. ఇదివరకు ఒకసారి అట్లు నిర్బంధించుట చేతనేగదా! అదికమునకు ఉపద్రవపడినది మరల అట్లుచేయుటచే ఆదేశపరిస్థితులు దిగజారిపోవును. కాబట్టి అదుపుతప్పించుటకుగాను, అన్ని ప్రభుత్వములకును యుద్ధఋణములవిషయమున తగినపరిష్కారము కుదురునంతవరకు మేము వాయిదాను ఆపియుంచెదము. అని బ్రిటిషువారు అమెరికాకు తెల్పినారు. ఈ జవాబు అమెరికాకు జూను ౫ వ తేది ముట్టెను. అమెరికావారు తాము తమవాయిదా ముట్టవలెనని ఎందుకునిర్బంధించుచున్నారో కారణము అమెరికా ప్రభువగు రూజ్వెల్టుగారు జూను ౧ వ తేదినాడు అమెరికా శాసనసభకు పంపిన సందేశములోగలదు. ఆ [illegible] ధనమును నష్టకరమైన అయుధములకు [illegible] దలగువాటిలో వ్యయము చేయుచున్నవి. [illegible] చేసినచో అప్పుతీర్చుటకు తప్పక [illegible] గలదు. అని [illegible] [illegible]

[illegible] పత్రికలు [illegible] చేయబడును ప్రకారమే [illegible] నిర్ధారణ చేయుచున్న పన్నును [illegible] అధ్యాయములో ఆందువల్లకలుగు లోటును [illegible] చేయుటకై కోశాగారములనుండి దిగుమతియగు వస్తువులపై [illegible] హెచ్చించెదరు.

హెచ్చుమంది చే చత్తురా?

డీవెలెరాగారు ఐర్లెండు అధ్యక్షుడు. ఆయన, ఇటలీలో ముసోలినివలె జర్మనీలో హిట్లరువలె, నిరంకుశనియంత (డిక్టేటరు) కావలెనని కోరుచున్నారు. ఆయనకు ఓడక్షి గారు కాస్త్రీవృక్షము వారు ప్రతికక్షులుగా పనిచేయుచుండుటచే వారి ఆటలను సాగనియ్యకుండునట్లు శాసనము ఒకదానిని చిత్తు తయారుచేసి డెయిలుసభ [ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రాతినిధ్యముగల శాసనసభాభాగము] వారిచే ఆమోదింపజేసెను. ఇక సెనేటుసభ (కొంచెముపాటి గలవారి ప్రాతినిధ్యముగల శాసనసభాభాగము) ఆమోదింప వలసియుండెను. కాని ఈరెండవసభవారు ఆమోదింపలేదు. అందుపై డీవెలెరాగారు నాకు సెనేటు అడ్డముతగులుటయా?, యని ఆసభ రద్దుచేయుటకు ఒకశాసనమును డెయిలుసభచే ఆమోదింపజేసి సెనేటువారివద్దకు పెట్టిరి. సెనేటువారు జూను ౧ వ తేది రాత్రి ఆ శాసనమును త్రోసివేసిరి. డీవెలెరాగారు సెనేటును చావుదని కోరినట్లైనది. అడిగిన ఎవరైనను చత్తురా?

ఇటలీలో ముసోలినిగారు అంతయు తమ ఫాసిస్టుమతముతప్ప తక్కినపద్ధతియేదియు సాగకుండజేయుచున్నారు. ఈ మతమునకు ప్రతికూలురను నిర్బంధింప బడుచున్నారు. మే ౨౯ నాడు స్లోవీనియాలో ముగ్గురు ప్రొఫెసర్లు అరెస్టు చేయబడుట ఇందుకు ఉదాహరణమే.

జర్మనీలో పెంగ్రోకు అను వారొకవిలేఖరి నాజీపక్షము ప్రశస్త ప్రకారములు నైన వ్యాసములను ఇతరదేశములకు పంపుచుండెను. దీనివల్ల జర్మనీకీర్తికి భంగమని ప్రభుత్వాధికారులతనిని అరెస్టుచేసిరి.

ప్రపంచ క్షామము

అనేకదేశములలో కఱవు ఏర్పడుచున్నది. అమెరికాలో మొదట ౭౨౫ లక్షల బుషలుల [ఒకకొలత] గోధుమలు పండునని అంచనావేయ బడియుండ యిపుడు ౨౦ బుషలు తగ్గుచున్నట్లున్నది. బ్రిటిషుదేశములో నిది మగ్గముగనున్నది. రష్యాలో గోధుమపంట తగ్గునని భయముప్యాపించుటచే లాట్ల ౧౦౦కి ౧౨౦ వరకువ జూను ౨వ తేది హెచ్చెను.

బందిపోట్లు

మే ౩౧నాడు అమృతసరు జిల్లాలో భేదాగ్రామమందు ఒకయింటిలోనికి తారుసింగు సాయుధుడై ప్రవేశించగా ఆయింట్లోవారు సాహసముతో అతనిమెడమీద త్రాడువేసి పట్టుకొని పోలీసుల కప్పగించెను. సోరాబాకబస్సియా గ్రామములో ౨౦మంది బందిపోటుదొంగలు ఒకయింట జొరబడి సొత్తుగలవారిని తుపాకులతో చంపిరి. గ్రామస్థులు ఎంతో పోరాడి ఇద్దరు దొంగలను పట్టుకొనిరి. జూను ౨వ తేది అర్థరాత్రి ౧౨ బందిపోటుదొంగలు హాజీగంజు రైల్వేస్టేషనుపై బడి ౮వేల రూపాయల ఇనుము బాబులను తీసికొనిపోయిరి.

బొంబాయి పనివాండ్ర విభేదములు

గత మూడునాలుగు రోజులలో బొంబాయి సమ్మెకు సంబంధించిన విషయములో విశేషములు పనివాండ్ర విభేదములు స్థిరమగుట. జూను ౬ వ తేదినాడు కర్లాలో బొంబాయి మిల్లుల పనివాండ్రు సభచేసి జోషీ, బఖలేవంటి మితవాది కార్మికులను చేర్చుకొనకూడదను మాటను ఆమోదించిరి. ఇంకొక తీర్మానములో ఖండల్కర్, అత్వేగారలను సమ్మెకమిటీనుండి తొలగించిరి. జూను ౩ వ తేది సమ్మెకమిటీ వారి సభజరుగగా అందు ఈయిద్దరివల్లనే పోలీసువారి జోక్యమునకు కారణమయ్యెనట.

గాంధిమహాత్ముడు బొంబాయికి వచ్చినపుడు యిప్పటి సమ్మెను పరిష్కరింపుటకు యత్నించవచ్చుననియు, బొంబాయి మిల్లుయజమానుల సంఘముయొక్క ఆధ్యక్షునితో వారి యీ విషయమై సంభాషించుచున్నారనియు బొంబాయి [illegible] సమ్మెను పరిష్కరించుట [illegible] కాంగ్రెసువారు [illegible] ఆలోచించుచున్నారు [illegible] మహాత్మునికిని బొంబాయి మిల్లుయజ[illegible] [illegible] కాంగ్రెసువారు [illegible]

కాంగ్రెసు సంఘములపై నిషేధము తొలగుట

ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటన

కఠిన శాసనములు తొలగవు

బొంబాయిలో కాంగ్రెసునాయకుల ఆగ్రహము

అలిండియా కాంగ్రెసుకమిటీ జనరలు కార్యదర్శియగు డాక్టరు మహమూదుగారు జూను ౫ వ తేది అలహాబాదులో కాంగ్రెసు కార్యాలయమును చూచి ఇక్కడ రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు కార్యాలయములను స్థాపించుటకై ఉత్తర్వులిచ్చిరి.

కాంగ్రెసు పార్లమెంటరిబోర్డు వివిధములైన ఉపసంఘములను త్వరగాతమ సూచనలను బోర్డుయొక్క ఈసారి సభలో చర్చకై పంపవలసినదని కోరినది.

కాంగ్రెసుయొక్క తాత్కాలిక కార్యక్రమును మహాత్మునితో నాలోచించి నిర్ణయించుటకు వర్కింగు కమిటీ జూను ౧౨ నాడు వార్ధాలో జరుగవలసినట్లు నిర్ణయించెను. ఇదివరకు జూను ౨౦ వ తేదిపూనాలో జరుగునట్లు ప్రకటింపబడినది యిపుడురద్దు.

బొంబాయిలో కాంగ్రెసు పునరుజ్జీవన ప్రయత్నము ప్రారంభింపబడినది. త్వరలో బొంబాయిరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ ఏర్పడి అక్టోబరు మొదటివారములో సెషనల్ కాంగ్రెసు జరుగుటకు ఏర్పాట్ల విషయమై ఆలోచించగలరు — అని నారిమన్‌గారి ఒక స్టేటుమెంటులో తెలిపినది.

సాంఘిక సమస్య విషయమై మరల శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికిని ఆసఫాలిగారికిని పూర్వపక్ష సిద్ధాంతము తేల్పినది. రెండుపక్షములు సమ్మతించినచో ఒక నిష్పక్షపాతమైన మధ్యవర్తులసంఘము నేర్పరచుటయే కాంగ్రెసు చేయవలసినపని అని అసఫాలీగారు శాస్త్రిగారి ఆక్షేపణలకు సమాధానము చెప్పినారు. కాంగ్రెసు యిటువంటి వ్యర్థవివాదములలో ఒకపక్షమునకు రహస్యసహాయము నిచ్చునని అనుకొనుట అన్యాయము అనివారనిరి. కాంగ్రెసువారు అప్పుడప్పుడు చేసిన పరిష్కారములు మంచివికొనిచో, యిపుడు తగినఅవకాశము దొరకినదికదా, వీరిపుడింటిలోచేరి మీ సూచనలను కాంగ్రెసువారిచే నామోదింప జేయరాదాఅని అసఫలీగారు అడుగుచున్నారు. కాంగ్రెసువారు తమ మూలసిద్ధాంతములకు విరోధములేనంతవరకు సాంఘికసమస్యా పరిష్కారములను సర్వ మతముల తోడ్పడగలరు. అని వారనిరి.

పాట్నా తీర్మానములను గూర్చి ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము ప్రకటింపబడువంతవరకు కాంగ్రెసువారు తొందరపడి ఏమియు చేయరాదని మహాత్ముని అభిప్రాయమైయుండుటచే కాంగ్రెసువారు చాలా ఆత్రముతో ఆ అభిప్రాయమునకై వేచియుండగా అది వెలువడినది. రాష్ట్రములు కొంత ప్రాముఖ్య భాగము సూచించు సూచనలను ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పంపినట్లున్నది. శాసనోల్లంఘన సందర్భములలో నుంచబడినవారి విముక్తి విషయము రాష్ట్రప్రభుత్వముల దయాదాక్షిణ్యములకు వదలిపెట్టబడినది. బొంబాయిలో కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయములో ఇందుకై ఆగ్రహము తెలుపబడినది. కాంగ్రెసువారు శాసనోల్లంఘనమును పూర్తిగా వదలక ఒకవైపు శాసనసభలలో పాల్గొనుటకు తీర్మానించుటచూచి ఇండియా ప్రభుత్వము మరీ యదేచ్ఛగా రెండుపక్షముల సారిసీని తీర్మానించుకొన్నట్లున్నది. ఒకప్రక్క కాంగ్రెసువారితో సంఘర్షణ ఉండరాదు. ఇంకొకవైపు కాంగ్రెసు యిప్పటి ప్రభుత్వమునకు విరోధియే అను భావము వెల్లడియున్నది ప్రభుత్వప్రకటన వివరములు తెలియుటలేదు కావున యిప్పటికి యింతకంటె విశేషము వ్రాయుట వీలులేదు.

ప్రభుత్వ ప్రకటనపై నారిమన్‌గారు తమ అభిప్రాయము ప్రకటించిరి. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములో సత్యాగ్రహులయెడ భేదబుద్ధి చేసినందుకువారు ఆగ్రహమొందియున్నారు.

ప్రభుత్వప్రకటన కాంగ్రెసు సంఘములపైనుండు నిషేధమును తీసివేసినది. అయినను కేంద్రప్రభుత్వమున్ను, రాష్ట్రశాసనసభలు చేసిన ప్రత్యేకశాసనములు నిలిచియుండునని ప్రకటన తెల్పుచున్నది.

అల్ యిండియా కాంగ్రెసు కమిటీసాంఘిక పరిష్కారము ను (కమ్యూనల్ అవార్డు) పూర్తిగా త్రోసివేయనిచో రాబోవు ఎన్నికలలో ప్రత్యేకముగా పోటీచేయుటకు బెంగాలు రాష్ట్ర హిందూమహాసభ నిర్ణయించుకొన్నది.

జూను రెండవతేదినాడు రాత్రులు. ఖుల్నా, సైట్రా కోనా, అగర్తల, సిల్హెటులలో భూకంపము తాకినట్లు వార్తలు వచ్చినవి. అయితే జననష్టముగాని ద్రవ్య నష్టముగాని లేదు.

జార్జిసార్వభౌముని జన్మదినోత్సవములో టపాసా ప్రేలుడు భయము

జూను ౪ వ జార్జిసార్వభౌముని జన్మదినోత్సవము ఇండియాలో అనేక పట్టణములలో చక్కగా జరుపబడినది. సిమ్లాలో వైస్రాయిగారును మైసూరులో రెసిడెంటుగారును డార్జిలింగులో గవర్నరుగారును, సెల్యూటులను స్వీకరించిరి. డార్జిలింగులో సెల్యూటుసమయమున టపాసా ప్రేలిన శబ్దము వినపడగా వెంటనే పోలీసులు దగ్గఱనుండు యింటినెల్ల సోదాచేసిరి. అఖరుకు ఎవరో పిల్లలు ఆటలో కాల్చినట్లు స్పష్టమైనది.

విప్లవ కారకులు

డక్కాలో గతశనివారము ఒక యువకుడు అరెస్టుచేయబడెను. ఇతని పట్టుకొనుటకై యిదివరకు యత్నముచేయబడెను. ఆమలకాంతి రాయ్ అధికారులు చెప్పినహద్దులను దాటిపోయినందుకు అతనికి ౬ నెలల విడిశైదు విధింపబడెను. కలకత్తాలో జూను ౬ వ తేది బ్రిటిషు యిండియన్ అసోసియేషనువారు విప్లవోద్యమమును అరికట్టు మార్గముల నాలోచించుటకై సమావేశమైరి. మార్గములను సూచించుటకు ఒక కమిటీ ఏర్పరుచబడెను. అధ్యక్షత వహించిన మిమ్మోల్సింగు మహారాజాగారు దేశములో నిర్మాణ కార్యక్రమము లేనందువలన బాంబులవాతము ఎక్కువైనదనిరి. మరియొక సభ్యుడు ప్రభుత్వమువారికి ప్రజాభిప్రాయముతో గట్టిసంబంధము లేనిది విప్లవాందోళనమును ప్రభుత్వమువారు అణచజాలరనిరి. యూరపియను సంఘాధ్యక్షుడు ఆప్రజాభిప్రాయమును విప్లవాందోళనమును ద్వేషించునట్లు చేయవలెను.

బొంబాయి వ్యాపార రక్షణ

బొంబాయి రేవు వ్యాపారమంతయు కథియవాడ రేవులకు పోవుచున్నదని బొంబాయి ప్రభుత్వము మొఱలను ఆలకించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బొంబాయిరేవుల వ్యాపారరక్షణకై క్రొత్త పన్ను విధించినారు. ఎమనగా ఇదివరకు రేవుదగ్గర పొందు ౧ ౯ ౬ సాయీలచొప్పున దిగుమతిచేయబడు ప్రతిపై వసూలుచేయబడు సుంకముపోవును. దానిస్థానమున అప్రత్తి నుపయోగించు మిల్లులనుండి అదే రేటుప్రకారము పన్ను వసూలుచేయబడును. కథియవాడ రేవులనుండి వ్యాపారమును తిరిగి బొంబాయికి ఆకర్షించుటకై యీయేర్పాటు చేయబడినది.

హైదరాబాదు
బజారుధరలు

(కోడూరపు లక్ష్మీనరసయ్య ఉస్మాన్ గంజి)

7—6—1934

గోధుమలు:-జెలాల్పు మొదలు పల్లా1కి		రు12	8
బియ్యము:—దొడ్డువి	మొ	10	8
నాణకేసాంబు క్రొత్తవి మొ		12	0
	వరకు	12	8
డిటో	పాతవి	13	0
	వరకు	13	8
,, కిచిడిసాంబారులు	క్రొత్తవి,,	12	8
డిటో	పాతవి	15	0
,, రామసాగరాలు	క్రొత్తవి	12	0
డిటో	పాతవి	12	4
కందులు	పెద్దవి	10	8
	చిన్నవి	9	8
కందిపప్పు	పెద్ద మొ	14	4
	వరకు		
	చిన్నవి	13	4
	వరకు		
పచ్చపెసలు		8	12
పెసలపప్పు		13	8
నల్లపెసలు		6	0
	వరకు	6	8
మినుములు		8	4
	వరకు	8	8
మినప పప్పు		13	8
	వరకు	14	0
ఉలవలు		4	12
	వరకు	5	0
జొన్నలు		9	4
	వరకు	9	8
శీతసెనగలు		12	0
పుప్పు		12	0
తవుడు		3	0
పత్తిగింజలు	మొ	6	4
అలచందలు		9	0
అనుములు		7	0
బటానాలు		8	0
	వరకు	8	4
బెల్లము		19	0
ఎఱ్ఱచక్కెర		20	0
వేరుసెనగ గింజలు చిన్నవి మొ		9	12
పసుపు		14	0
మిరపకాయలు	మొదలు ,,	50	0
	వరకు	60	0
చింతపండు	మొ	7	8
	వరకు	8	0
మెంతులు మంచివి 16 సేర్లకు		1	12
అల్లం 12 సేర్లకు	మొదలు	1	8
వేరుశెనగనూనె	కె 12 కి	2	5
నెయ్యి	కె 40కి	48	0
తెల్లగడ్డలు	మొ కె 12 కి	2	
ఎఱ్ఱగడ్డలు పల్లా1కి	మొ	4	0
	వరకు	4	8
మద్రాసు చక్కెర	దొడ్డుది	13	8
సెనగలు	మొ	10	12
సెనగపప్పు	మొ	13	8
	వరకు	13	12

హాలీ కల్దారు మారకము
(సుప్తర్ జి. రఘునాథమల్ బ్యాంకరొట్టు)
7—6—1934.
నూరు కల్దారు రూపాయల కొఱకు
ధర హాలీ రూ ౧౧౬-౮-౦
నూరు కల్దారు రూపాయల అమ్మకపు
ధర హాలీ రూ. ౧౧౬-౩-౦

ప్రకటన

రెడ్డివిద్యార్థులందరకు తెల్యచేయడమేమనగా రెడ్డిజనసంఘము హైద్రాబాదునుంచి ప్రతి సంవత్సరము విద్యార్థివేతనము లొసగబడు ప్రకారం ఈసంవత్సరముకూడ సంఘమునుండివిద్యార్థివేతనములు యివ్వబడును, కనుక విద్యార్థి వేతనములు పొందదలచుకున్న వారు యీదిగువ నిబంధనలు పూర్తి చేయవలయును

1. ఉన్నతవిద్యయందు (మిడిల్ స్కూలు పరీక్షయందు) ప్యాసుఅయినవారు లేక యింతకంటె యెక్కువతరగతితో ఉత్తీర్ణులైనవారుమాత్రమే దరుఖాస్తులు పంపవలయును, యింతకన్న తక్కువతరగతిలో చదువుకున్న వారల దరఖాస్తులు కమేటీలో ఆమోదించబడవు

2. దరఖాస్తులు పంపువిద్యార్థులు తమతమ దరుఖాస్తులవెంట ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టు మరియు హెడ్ మాస్టరు గారియొక్క అభిప్రాయముకూడ పంపవలయును.

3. దరఖాస్తుగుజారు తన బీదతనమునొక్క తస్దీకు తమజిల్లాయొక్క అవ్వల్ తాలూకదారు సా॥ గారితోపొంది దరఖాస్తువెంబడి పంపవలయును. లేక సంఘముమేనేజింగ్ కమేటియొక్క యిద్దరుసభ్యులతస్దీకుచేయించిపంపవలయును.

4 ఇట్టిదరుఖాస్తులు 8 అమర్దాదు 1343 ఫస్లీవరకు సంఘమునకు చేరవలయును.

5. విద్యార్థివేతనముల విషయమై తే 15 అమర్దాదులోపల కమేటి మొకర్రరు అయ్యి కమేటిలో తీర్మానములు కాగలవుకనుక దరుఖాస్తుగుజారులు రెడ్డిజన సంఘముయొక్క ఆఫీసులో తారీఖుకమేటి తెల్సుకొని అట్టికమేటినాడు కమేటీలో హాజరువుండవలయును.

6. గతసంవత్సరము విద్యార్థివేతనములు పొందిన విద్యార్థులుకూడ దరుఖాస్తులు పంపవలయును.

సంస్థానవార్తలు

గైరుముల్కీ చేజిక్కిన అల్వారు సంస్థానము

ఈ సంస్థానపు ప్రభువు ఇపుడు హోంమినిష్టరు అగుట కే, పాండ్యే చేతిలో కీలుబొమ్మవలె ఆడుచున్నాడు. ఈయన పక్కా గైరుముల్కీ. ఇదివరకు ఈయన రాంపూరు సంస్థానములో ఇదే అధికారములో నున్నపుడు తనదేబులనే గాక తన బంధుమిత్రుల దేబులనుగూడ అధికముగా నింపియుండెను. అదే వ్యవహారము అల్వారు సంస్థానములో గూడ సాగింపబడు చున్నది.

పండిత్ ఆర్. బి మిశ్రమహారాజాగారికి సలహానిచ్చు వారము చేయుతో మూడు నెలలకొకసారి వచ్చిపోయినంత మాత్రముననే నెలకి రూ ౨౦౦౦ ల జీతమును పొందుచున్నాడు. ఈయనయిచ్చు సలహాయేమో దైవమునకే యెరుక.

సంస్థాన ప్రజలపై పన్నుల భారము అసలే యెక్కువ. సంస్థానము ఇండియా ప్రభుత్వమునుండి రెండేండ్లక్రిందట తెకొన్న రూ ౧౨ లక్షల ఋణములో మొదటి వాయిదానే చెల్లింపలేకయున్నది. ఇటువంటి స్థితిలో పాండ్యే గారు మంచి సంపత్కాలములో చేయబడదగిన రోడ్లు, వంతెనలు మొదలగువాని నిర్మాణమందు మహారాజాగారిచే సంస్థానము యొక్క ప్రతిష్టను తెచ్చించునట్లు చేయుట తగునా? వాస్తవమేమన పాండ్యేగారి మిత్రులకు ఎంతమందికో యింజినీర్ల ఉద్యోగములు, కంట్రాక్టుపనులు అవసరములై యుండెను.

మహారాజుగారు స్వతంగా నెమ్మదియనిషి, మంచి గుణములు. అయితే పాండ్యేగారు వచ్చినది మొదలు అంతామాత్రపు సొవారల వద్దనుండి కమిషను లాభము పొందుటకై పాండ్యేగారు మహారాజాగారికి సొవారలను సప్లై చేయుచున్నారు. మొదట ఎంత అనురాగవంతులుగా నుండు మహారాణీ మహారాజాల సంబంధము కలుషితమైనది. మహారాణి మంచి తెలివిగలది. పతివ్రత, భర్తకు అనేకవిధముల తోడ్పడగలది. అయితే నేమి మహారాజు అవ్వకొంతల నెపుడాశ్రయించ మొదలిడినాడో అపుడే ఆమెకు జీవితమందు విసుగుపుట్టినది.

పాండ్యేగారు మహారాజాగారి మోటారుకారును రిపేరుకై దగ్గఱనుండు ఢిల్లీ గ్వాలియరు, ఆగ్రా లేక ఢిల్లీపట్టణమునకు పంపక ఎక్కడనో దూరము గానుండు డేరాదూనుకు పంపుటకు ఆ డేరాడూనులో రిపేరీషాపు పాండ్యేగారి బంధువు దోస్నే హితునిదో ఐయి యుండుట తప్ప మరేమి కారణము ఉండును?

ఇండూరులో వైస్రాయిగారిఏజంటు త్వరలో ఈవిషయమున శ్రద్ధవహించకున్న పరిస్థితులు విషమించగలవు

రాంపూరు రైతులు రాష్ట్రము వదలుట

రాంపూరు కెప్టను భార్య భర్తను వదలుట

రాంపూరు నవాబుగారు యూరపులో సంచారము చేయుచున్నారు, వారు ౧౯౩౮ నవంబరుకు తిరిగి తమసంస్థానము చేరుకొందురని యిదివరకు తెలిసియుండెను. కానియిప్పుడు ఒకవేళ ఆలస్యముగా, అనగా, డిసెంబరులో తిరిగివత్తురని తెలిసి ప్రజలు సంతోషించారని మే ౨౨వ తేదినాటి స్టేట్స్మను ఇండియా పత్రికలోని రాంపూరు శీర్షికలో వ్రాయబడి యున్నది. నవాబుగారు తమ నిరంకుశాధికారముచే అనేక ప్రజల కంటకప్రాయులైనారట. శీర్షికలో యిట్లున్నది

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రాజకీయశాఖ రాంపూరు ప్రజలు అనుభవించవలసి వచ్చుచున్న క్రౌర్యము, కాఠిన్యము పూర్తిగా తెలిసిన నవాబుగారు మరియూ దేండ్లకాలము పోయి నెలవుగడుపుటకు కోరబడవచ్చునని నాకు నమ్మకము గలదు. నవాబుగారు తమ మూడేండ్ల పాలనలో ... సవరించుటకైన ఈకాలము ... వినియోగించవచ్చును.

నవాబుగారు వయస్సులో చిన్న పరిపాలనా సమస్యలను ... ఎరిగినవారు గారు. అక్రమస్థితితో పాటు నవాబుగారి నిరంకుశముగా పెట్టు పీడను ఎక్కువకాగా రాంపూరు రైతులు నూరులకొలదిమంది తమయిండ్లు వాకిండ్లు వదలుకొని సమీపముననుండు బ్రిటిషు ప్రాంతములకు పోవుచున్నారట. విలాసపూరు తహసీలును చేరిన మంగన్పూరు, గులాల్పూరు గ్రామములరైతులు గతివారమే తమతమ గ్రామముల రైతులు గతవారమే తమతమ గ్రామములను త్యజించిరట.

రాంపూరు రాజసోదరియగు షాజాది బేగంతోకూడా ఉండు అక్తర్ జహాన్ బేగంయొక్క కూతురు ముల్కా బేగం తనభర్త కెప్టన్ అన్వర్ అలీఖానుని వదలిపెట్టె. ఒకప్పుడు రాంపూరుసంస్థాన సేవలో కెప్టను గానుండినట్టి ఒకనితోకూడ పరుగెత్తిపోయినది. కాని ఆమె నేవిధమునగాని బాధించి యుండలేదు. పరుగెత్తిపోవుటకు కారణము క్రొత్త పురుషునిపై ..మోజు" చేతనే

రాంపూరు రాజవంశ విచ్ఛేదమునకు అక్తర్ జహాన్ బేగం కారకురాలు. ఆమెయింక నవాబుగారి సోదరితోకూడా డేరాదూనులోనే యున్నది. రాంపూరునుండి దొంగిలించినసొమ్ముల వస్తువులపై వచ్చినడబ్బును చెల్లించి గాని అక్తరుజహాన్ బేగం షాజాదిబేగమును వదలదు.

తుమాకేషాఖాన్ రాంపూరు సంస్థానములో నెలకు ౧౦ వేల రూపాయల రాబడిగల ఒక జాగీరుకు ప్రభువు అయన లోభిత్వమును చూడుడు. ఆయనకూతురు చావగానే అల్లుని తాను పెండ్లికుమార్తెకిచ్చిన కన్యాధనమును వాపసుచేయుటకై కోరుచున్నాడు. ప్రొద్దువలేదగానే ఈజాగీర్దారుడు తనపెంటలవద్ద చేరి బంగారు నాణ్యములను ముందుగా ఎంచుకొనును. ఈదయము ఇంతకంటె వేఱుప్రార్థన ఆయనకు కనబడుటలేదు. ఈయను బారట్లా యిదివరకు రాంపూరు ప్రభుత్వ న్యాయశాఖా కార్యదర్శిగా పనిచేసెను. రాంపూరు నవాబుగారివలన ఆయనకిప్పటికి ఎన్ని చెప్పుదెబ్బలు తగిలి యుండునో అయినను ఆయనయింకా నవాబుగారి చెప్పునాకవలయును ననియే

సికారు సంస్థానములో నిరంకుశాధికారము

సికారు సంస్థానమునుగూర్చి గతసంచికలో కొన్నివిషయములు (పిప్పివియిండియా పత్రిక ౧౨౦ మే ౧౯౩౮ వతారీఖునాటిది) నుండి యెత్తి వ్రాయబడ యుండెను. ఇపుడు మరికొన్ని విషయములు వ్రాయబడుచున్నవి

సికారులో లాలా బాలాబక్ష్ మాథుర్ నిజముగా సర్వాధికారము గలవాడు. అతడు యితరుల దస్కతులతో పత్రములను పంపుట తనకేమియు అధికారము లేదనితప్పించుకొనుటకు మాత్రమే.

చంద్రభానుసింగు నేరస్థుడని తీర్మానించబడి జైలు నివాసమునకు పంపబడినది లాలా బాలాబక్షుగారి ఉత్తరువుల వలననేయని చెప్పబడు చున్నదట. జైలులో చంద్రభానుసింగునా నాకష్టములను అనుభవించ వలసివచ్చునట. ఆ జైలుకు ఖ్వాజామంజూర్ అహమ్మద్ గారు లాలా బాలాబక్షుగారి చేతులలో బొమ్మయని తెలియుచున్నది. చంద్రభానుసింగును డబల్ బేడీలువేసి ౨౨ రోజులు జైలులోపడద్రోసియుంచిరట ఇంతకు నేరమేమనగా చంద్రభానుసింగు జాట్ మహాయజ్ఞమునకు కార్యదర్శిగాపని చేసెనట. సికారుజయాపూర్ ప్రభువుకు లోబడినది. మహారాజాగారి ఉపేక్ష తగినదికాదు

కట్రథాల్ లో సుమారు ౧౦ వేలమంది అన్ని తెగల జాట్ స్త్రీలు హాజరైయుండిన జాట్ స్త్రీ మహాసభజరుగును. సిహోట్ ఠాకూరు కొందరు జాట్ స్త్రీలను క్రూరముగా దెబ్బలుకొట్టి యుండెనట. ఈచర్యపట్ల ఆగ్రహమును వెల్లడించుటకై పెద్ద జరుపబడెనట. సశాంతముగా జరుగుచున్న సభకు సికారు పోలీసులువచ్చి గలభాచేసిరి.

జాటులకష్టములు అంతకంతకు ఎక్కువగుటయేగాని తగ్గుటలేదు. వారిపంటలను నాశనము చేయుచున్న ప్రసిద్ధ లూటీ చేయబడుచున్నవి. ఇద్దరుఠాకూరులు రాజస్వారి గ్రామముననుండి యిజాట్ రైతుల పంటనంతయు ఎత్తుకొని పోయిరట. సికారులో శాంత, శాసనము, న్యాయము కట్టుబాటు లన్ని నుసశించినవి. ఘనతవహించిన జయపూరు మహారాజాగారి దృష్టి ఈ విషయమునకు ఆకర్షింపబడుచున్నది.

కపుర్తలలో ముసల్మానులనిర్బంధములు

మొన్నటి మొహరములో కపుర్తల ముసల్మానులు అంతేవకారముల కారణముచే ఆరోపించేయబడి యుండిరి ... పాల్గొనుటకు వీలులేకుండ ... కొన్ని అపవాదాలు

తీములను ఉపన్యాసముల నిచ్చుటచే గలభా ఏమునారని ... రెస్టు చేయబడినారు,

లాహోరునుండివచ్చు 'జమీందార్' 'మజ్లూమ్', ... రెండు పత్రికలు కపుర్తల సంస్థానములోనికి ... నిషేధింపబడినవి

మంగ్రోలులో హిందువుల దుస్థితి

ఘనతవహించిన వందార్ సాహెబ్ మంగ్రోలుగారు ౧౯౩౩ ఏప్రిలు ౧౦వతేదినాడు ... హిందువులకు గోహత్య ... ఇచ్చిరి. ఈరాజుగారి పూర్వుల సంస్థానప్రభువు వారు చేసిన పత్రములో హిందువులకు వ్రాసియిచ్చినట్టి ఒడంబడికకు ఈఆజ్ఞ విరుద్ధము కాబట్టి హిందువులు ఆ న్యాయమును వెలిబుచ్చుటకు సందేహించుట కై రాజాగారు మరాజ్యములో చిరకాలము ... లోనున్న ౧౮౭౮ వ సెక్షను (భారతశిక్షాస్మృతి) చాలక్రొత్త అర్డినెన్సులను చేసినారు. ఇందువలన హిందువులు నోరెత్తుటకు వీలులేకుండ పోయినది. ఇదియిట్లుండగా మంగ్రోలు అధికారులు పల్లెలలో చదువురాని హిందువులను మోసగించియో, బెదరించియో గోహత్య హిందువులకు సమ్మతమని వ్రాసియున్న పత్రములపై వారి సంతకములను పెట్టించుకొనుచున్నారు. కాబట్టి మే ౩౦వ తేదినాడు మంగ్రోలు హిందూ మహాజన కమిటీవారు సభచేసి పైపూర్వాపరముల నన్నిటిని చేర్చి బొంబాయిలో మంగ్రోలు హిందూ మహాజన సంపూర్ణసభకు లేక అట్టి సంపూర్ణ సభకే నియమింపబడినట్టి కమిటీకి మాత్రమే మంగ్రోలు హిందువుల పక్షముల అభిప్రాయమును తెలుపు అధికారము గలదని తీర్మానించిరి.

మైసూరు

మైసూరు సంస్థానములో తేయాకు పండించువారు క్రొత్తగా పంటవేయువారిని వేయనీయకుండ ఉత్తరువు చేయనిచో తమకు చాలానష్టము సంభవించునని దివానుగారికి మొఱపెట్టుకొనిరి. వారు సూచించిన ప్రకారము చర్యగైకొనబడునని దివానుగారు వారికి చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమును చట్టముమూలమున చేయుట మంచిదా, లేక మహారాజుగారిచే ఒక అర్డినెన్సుమూలమున చేయుట మంచిదా, అని ఆలోచించుచున్నారు

బరోడా

త్వరలో బరోడా సంస్థాన సంతులలో కొందరు ద్వారకనుపోయి అక్కడ శ్రీసాంఖ్యనారాయణ మందిరము విషయమైన వివాదమును త్వరలో పరిష్కరించగలరు. ప్రస్తుతము కృష్ణమాచారిగారి స్థానములో దివానుగా పనిచేయుచున్నవారు బ్రిటిషు యిండియానుండిగాని యితర సంస్థానములనుండిగాని జోక్యము రాకుండునట్లు ఈ వివాదమును పరిష్కరించుటకు తొందరపడుచున్నారు.

బరోడాలో న్యాయమందిరము ప్రక్కనకే శేరియా మసీదుగలదు. దాని అక్కడినుండి యెత్తివేయించి మరియొకచోటికి చేర్చవలయునని బరోడా ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినారో లేదో అప్పుడే ముసల్మానులు అట్లుచేసినచో ముసల్మానులకు ఆగ్రహము కల్గునని బెదరించుచున్నారు. ఈవిషయమున యుద్ధములో ముసల్మానులందరు ఏకమై తోడ్పడవలయునని ముసల్మానులు కోరబడినారు.

హోల్కారు ప్రభువుకు నిషేధము అసత్యము

హోల్కారు ప్రభువును ఇండూరుసంస్థాన ప్రభువుగాను అహ్వానించరనియు కాని వైస్రాయిగారిఏజంటు అనుమతినిమ్మని ఈయనకనుకవలన తిరిగిరావలసి వచ్చెననియు మే ౨౨వ తేది నాటి ..నవశక్తి పత్రిక,, ప్రకటించి యుండెను. అయితే యిపుడు స్టేట్స్మను పెన్సు ఈవార్తను అసత్యమనుచు హోల్కారుగారు ఇండూరులో ఎండబాధ ఎక్కువగానుండుటచే తిరిగివచ్చిరని తెలుపుచున్నది, ఎంతో ప్రేమతో సోదరసంస్థాన ప్రభువు పిలిచినప్పుడు అంతమారము పోయి అభువదనంది ... తిరిగివచ్చుట ఎట్లు సంభావ్యమో తెలియుటలేదు.

కచ్ ప్రజల సభలు

కథియవాడ రైతుల మహాసభయొక్క రెండవసమావేశము ధోలాలో జరిగెను రైతుల అభివృద్ధికి మార్గముల ను గూర్చిన అనేక తీర్మానములు చేయబడెను.

కచ్ సంస్థానమునందు పశ్చిమ ప్రధాన స్థలములలో వగరులు, కచ్ వర్తక మహాసభయొక్క రెండవసమావేశమును మాండవిలో జరుపుటకు నిశ్చయించికొనినారు. ఆసభలో కచ్ సంస్థాన వర్తకము అభివృద్ధిగొందుటకు ఇతరరేవులపోటీ

మొదలగు ఆటంకములేవేవిలవో వాటనితొలగించు ఉపాయమును గూర్చి ఆలోచన యాయబడును

మహారాజాగారి ఆహ్వానముచే కచ్ సంస్థాన వాణిజ్య మండలి (కచ్ చేంబర్ అఫ్ కామర్స్) తరఫున కొందరు రాయబారులు కచ్ మహారాజాగారితో మొన్న జరిగిన ఫెడరేషను విషయమైన విమాపేశములో చేయబడిన ప్రతి తీర్మానమును గూర్చి యు సకలవివరములను చర్చించిరి. విన్నపములనేపు జరిగె నట. మహారాజాగారు ఓపికతోను ఆదరముతోను వినిరట.

పాలిటానా శాసనసభ శిఫారసులు

పాలిటానా సంస్థాన శాసనసభయొక్క వేసంగి సమావేశము దర్బారుహాలులో జూను ౧౨వ తేది ముగిసెను. అనేకముఖ్యములైన తీర్మానములు చేయబడెను.

శైలముమీద సుంకము తగ్గించుటకును, ప్రత్తిని ఏకుపనిని పెద్దమొత్తములకు గుత్తానిచ్చు పద్ధతి తీసివేయుటకును, బను వు లాగినాని పోవుబండిపై పన్నుతగ్గించుటకును కోరబడెను.

అధికారులు అనధికారులు కలసిన ఒక కమిటీ సంస్థానములో పరిశ్రమల పరిస్థితులనన్నింటిని పరిశీలించి, పరిశీలనవలన తెలియు విషయములనుబట్టి సంస్థాన వాణిజ్య పరిశ్రమల అభివృద్ధికి నూతన మార్గములను సూచించవలయునని ఒక శిఫారసు చేయబడెను

కూరగాయల మార్కెట్టులో కూరగాయ అమ్మువారు తప్ప మరెవరును అమ్మకూడదనియు అనార్కెట్టుబైట పండ్లుమాత్రమే అమ్మబడవలయుననియు, దీనికితగిన చర్య దీనిలో నె వలయుననియు ప్రభుత్వాధికారులకు సిఫారసు చేయబడెను

సంస్థాన ప్రధాన నగరములో జనసమ్మర్దమును తీసివేయుటకై మంచివిశాలస్థలములలో ఆరోగ్యమునకు అనుకూలముగా క్రొత్తయిండ్లను కట్టించుటకై ప్రభుత్వమువారు ధనమును మంజూరిచేయుటకు కోరబడిరి. తర్వాత క్రొత్తయిల్లు కట్టువారు ఆరోగ్యమునకు భంగములేకుండ కట్టునట్లు చేయుటకై అయిండ్ల ప్లానులన్నియు మంచిగా ప్రభుత్వ నియోజితుడగు ఒక అధికారివద్ద ఆమోదము పొందవలెనవట్లు ఆజ్ఞయుండవలెననియు సూచించబడెను

వింతలు, విశేషములు

దయ్యమును పంపుదునన్నవాని నేచంపుట

పాటియాలా సంస్థానములో యిద్దరు మాంజనులకు తగవులాగా అందులో ఒకడు ఎదుటివానికొడుకుపైకి దయ్యమును పంపెదనని బెదరించెను. ఎదుటివాడు తన కొడుకునకు ఏమికల్గునోయను భయముతో వానిని తప్పించుటకు ఉపాయమేమాయని ఆలోచించి తన శత్రువునే చంపినాడు. దయ్యమును అకేళంపజేయువానిని చంపిన దయ్యము ఏవిధముగా వచ్చునని అతడు తలచియుండును

దేవతప్రీతికై నరబలి

ఒకనికి అతనితెగకుచెందిన ఒక జోస్యుడు ఒకచోట దాచియుంచబడిన ధనమును పొందుటకై ధనదేవతకు నరబలి నిమ్మని ఉపదేశము చేయగా వాతడు ఆశపడి అందుకై ఒక బాలుని చంపెను. అతడా బాలుని త్రోలతిప్పించి దట్టమైన అడవిలో ఒక చెరువుదగ్గర మోసముచేసి పిలుచుకొనిపోయి అక్కడ అతని తల నరికివేసి కావలసినంత నెత్తురు ఒక కుండలో పట్టుకొనిపోయి ధనదేవతకు నివేదించెనట. ఇది ... జరిగినది. ధనము చిక్కినదో లేదో తెలియుటలేదు!

౫౦ ఏండ్లకు యౌవనము

డాక్టర్ వారోనాఫ్ గారు ౫౦ ఏండ్ల వయస్సుకలవారికి కూడ యౌవన పటుత్వము నిచ్చు ఒక ఆపరేషను కనిపెట్టియున్న విషయము అందరికిని తెలిసినదే. ఆయనపద్ధతి ఏమన, కోతుల మాంసగ్రంథులను (వృషణములనుండి తీసినవాటిని) మనుష్యునికి అమర్చుట. ఈపద్ధతిని అనేకులు ఆక్షేపణ చేసినారు. దీనికి సమాధానముగా వారోనాఫ్ గారు తనపద్ధతి ౧౫౦౦ మంది విషయమున తృప్తికరమైన ఫలితములనిచ్చెననియు, అట్టివారికి ఆపరవయస్సులో పుట్టిన

భుపులు ఆలుసను మంచి. కారన మానసిక పటుత్వము కల్గియున్నారనియు చెప్పుచున్నారు.

భూమి గ్రామమును కబళించుట

ఆస్ట్రియా స్థానములో పటానా అను గ్రామము కలదు. ఆ గ్రామమును భూమి, నోరు తెరచుకొని కబళించినట్లుగా, కబళించివేసినట్లు మొదట పెద్దచప్పుడగుచు భూమి వణకగా గ్రామస్థులు భూకంపము వచ్చునని భయపడి కొందరు, గ్రామమువదలి దూరముగా పొలములకు పోయిరట. అప్పుడు భూమి నోరుతెరచినట్లు తెరచుకొనెనట. అసందులో గ్రామము తోటు ప్రజల యావద్వస్తువులతో కూడ పడగానే అభూమి పగులు మూసికొనెనట. ఇపుడు ఆగ్రామమొకప్పు డుండెనని యూహించుటకైనను గురుతేమి. మనుష్యులెవరుగాని చావకుండుట విచిత్రముగా నున్నది. అష్టను ప్రభుత్వమువారు ఆ స్థలను యిండ్లను కోల్పోయినవారికి కావలసిన సహాయము నంతయు అందజేయుచున్నారు. గ్రామములో మొత్తము ౧౫౦ యిండ్లు ఉండెను.

తిరుపతి దేవస్థానం కమీషనరుపై సెక్షను ౧౮౮

తిరుపతి సబ్ మేజిస్ట్రేటు తిరుపతి దేవస్థానం కమిషనరుపై ౧౮౮ సెక్షను ప్రయోగించి యిపుడు జరుగుచున్న గోవిందరాజస్వామి బ్రహ్మోత్సవములో పాలుపొమ్మనిని కాల్చకూడదని ఆజ్ఞనిచ్చినాడు.

దేవస్థానం కమిషనరు మద్రాసు ధర్మాదాయ చట్టము క్రింద దేవస్థానముయొక్క ఆదాయవ్యయముల ధర్మవినియోగము జరుగుచుండునట్లు గమనించుచుండుటకై ఏర్పరచబడు అధికారి. తిరుపతి దేవస్థాన కమీషనరుగారు ఇదివరకు ఎన్నడు తిరుపతి బ్రహ్మోత్సవములలో ఉపయోగించని క్రొత్తమందు సామానులను గోవిందరాజ బ్రహ్మోత్సవమునకు తెప్పించెనట. ఈమందుసామానులను కాల్చినపుడు చెవులు గింగిరుమనుశబ్దము పుట్టునట. తిరుపతిప్రజలు దానిని భరింపలేక సబ్ మేజిస్ట్రేటుతో మొఱపెట్టుకొనగా ౧౮౮ వ సెక్షను ఆజ్ఞ ఆయనది చేసినపని!

దొంగిలించినరత్నాలు తాయెత్తులో దాగుట

కలకత్తాలో రూ ౬౦౦౦౦ల విలువచేయు రత్నములు కొన్ని ఒకచోటనుండి మాయముకాగా పోలీసువారు అనేక పర్యాయములు నేరములుచేసి శిక్షననుభవించియుండిన ఒక మహమ్మదీయుని పట్టుకొనిరి. అతడు మెడలో కట్టుకొనియున్న తాయెత్తును పరిశీలించుచుండగా అందులో కనబడిన రత్నములు పోయినరత్నములేయని గుర్తింపబడెను. తర్వాత అమ్మబడినవని తెలిసిన కొన్నిరత్నములనుకూడ పోలీసువారు చిక్కించుకొని ఆ మహమ్మదీయుని అరెస్టుచేసినారు. ఆమహమ్మదీయుడు రత్నములను ఎవరుగాని కనుగొనుటకు వీలుండదుకదాయను తలంపుతో తాయెత్తులో దాచియుండును.

పరుగెత్తుచున్న రైలుబండినుండి క్రిందదూకి కనబడకుండ పారిపోవుట

మే ౨౯ వాడు రాత్రి మాండలేనుండి రంగూనుకు మెయిలుపోవుచుండగా మెయిలు మంచివేగములోనుండు సమయమున దానినుండి ఒక ఖైదీ క్రిందకిదూకి ఎటుపోయెనో కనబడకుండ పారిపోయెను. అతడు మిలటరీ కోర్టుమార్షల్ చే ఇవ్వబడు శిక్షకై జైలుకు తీసికొని పోబడుచుండెను. అతడు చేతులకు వేసియున్న బేడీలను త్రెంపుకొని యింతటిపని చేయుగల్గుట ఆశ్చర్యము. ఇపుడు పోలీసువారు తిప్పుడయ్యా అనుకొనుచు మరల వెదకుచున్నారు.

వైస్రాయిగారి కొడుకు కూలిపనిచేయుట

లార్డుమేయో ఇదివరకు ఒకప్పుడు ఇండియాకు వైస్రాయిగానుండినవాడు. ఆయన కొడుకు గొప్ప ప్రభువంశమున బుట్టినవాడైనను యిప్పుడు క్రాయిడనులో వారమునకు ౪౫ షిల్లింగుల జీతముపై ఒక కాఫీహోటలువద్ద పని చేయుచున్నాడు. ఇతడు చదువుచాలించిన పిమ్మట కెనడాలో కాఫీతోటలలో పనిచేసెను. తరువాత ఐరోపా మహాసంగ్రామమందు సేనలో చేరెను: ౧౯౨౦ లో పనిదొరకక మరల యింగ్లాండుకువచ్చెను. „నేను ఇతరులపై నాధారపడుట నాకిష్టములేదు. నాకు అన్నవస్త్రాముల నిమిత్తము పనికావలెను. కావున నేను కూలిపనిచేయుచున్నాను" అని అతడు చెప్పెను.

పెక్కువేల అడుగుల యినుకస్తంభము

„అకినియా" అనునది „యింపీరియలు ఏర్ వేస్" కంపెనివారి విమానము! ఇది దండం విమానస్టేషనుకు టపాసంచులను తీసుకొని పోవుచుండగా ఆవనుసోలుకు దక్షిణమున నున్నపుడు, అవిమానమునకు పడమట ఘుమక్ క్రింద తిరుగుచు పెద్దస్తంభమువలె పెక్కువేల అడుగులయెత్తుకు పైకి లేచుచుండెను. కొన్ని నిముసములసేపుమాత్రము అదియుండి తర్వాత చెదరిపోయెననియు, ఇండియాలో యిదివరకెట్టుకంటి దృశ్యమును తాము చూచియుండలేదనియు అవిమానము నడుపువాడును, ప్రయాణికులును తెలిపినారు.

వ్యభిచరించుటకై భార్యను నిర్బంధించినభర్త

ఒక పఠానుయువతిని ఆమెభర్త వ్యభిచారయిచేసి ధనము సంపాదింపుమని నిర్బంధించుచుండెను. అమెకది యిష్టములేక హైదరాబాదు (సింధు) కలెక్టరుకు అర్జీపెట్టెను. జాను అవతేది ఉదయము ఆమె స్వయముగా కలెక్టరు కచేరికి వచ్చిచేరెను. ఈసంగతి తెలిసి ఆమెభర్తయు మరియొకరును తరుముకొని వచ్చిరి. భర్తయొక్క వాడికత్తితో ఆమెపై దెబ్బ తగిలెను. ఆమె కలెక్టరు గదిలోనికి పరుగెత్తివచ్చి అక్కడ కుర్చీక్రింద పడిపోయెను. కలెక్టరు పిస్తోలుగురిపెట్టి వారిని కదలకుండచేయగా పోలీసులువచ్చి అరెస్టుచేసిరి. ఆయువతి వైద్యశాలలో మరణించెను.

మగనిపై కుట్రచేసినస్త్రీకి పిల్లవిధించినశిక్ష

ఒక గ్రామములో ధనికుడగు నొక వ్యవసాయదారుని భార్య పనివారిలో నొక అందగానిని ప్రేమించెను. భర్తను చంపి ఆక్రొత్తయువకునితోకూడ లేచిపోయినచో భర్తసొత్తుకూడ తనకే దక్కునని ఆమె తలచి భర్తకు విషముపెట్టదలచెను భర్తకు వేళగా అన్నముపండెను. విషము తెప్పించెను. యింతలోగానే భర్త రాగా విషపు పొట్లమును చాటుగనుంచెను. తర్వాత భార్యాభర్తలిద్దరుకూడ భోజనము చేసిరి. భార్యకు వ్యాధి కనబడెను. మరణమాసన్నమాయెను. అప్పటికి అభార్య జరిగిన వాస్తవమును చెప్పివేసెను బహుశా ఎట్లో పిల్లి అవిషమును భార్య అన్నములో కలిపియుండును.

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరుకు గ్రంథములు

హిందువుల పండుగలు	1-8-0
ఉచ్చల విషాదనాటకము	0-12-0
శిశురక్షణ	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
సంఘోద్ధరణ	0-6-0
కర్నూలురాజ వంశావళి	0-2-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
జీడికంటిరామ శతకము	0-1-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
తిప్పన్న చరిత్ర	0-0-6
రఘునాథ	0-1-0
చారుమినారు	0 1-0
పంచముల చరిత్ర	0 3-0
పాలీకల్దారు జంత్రి	0-2-0
కొత్త కుబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రామిసరీనోట్లు ,,	2-0-0

వలయువారు:—

గోలకొండపత్రికాలయము తూప్రుబజారు హైదరాబాదు (దక్కన్)

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగాప్రచారముచేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:— "మేనేజరు గోలకొండపత్రిక" హైదరాబాదు, అని వ్రాయుడు.

REG. No. N. 45 Reg. No. M. 2185

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy